

№ 29.

1901.

Hind

Pārums.

Trūstīd A. Bīrtāni trūkīfojē.

Linda.

Holmasstrifkühner

Ilmuab igal nädalil.

ostaköik.

Kallias aastas peetiga 3 rubla, peetita 2 rubl. 50 kop.,
 peetles aastas peetiga 1 rubl. 60 kop., peetita 1 rubl. 25 kop.,
 Siie lehe tellija saab ühe ilma hinnata.

Siinlutsuete torpuõrda matjab ä lõp., juuremad siinlutsused odavavam. Üksik number 6 lõp.

Toimetuse aadress: „Vinda“ toimetusele Värnu. — Kõne-
teles: nr. peatunni „Vinda“ r. Peetunni. Toimetuseleht on
Kõnede aul., Grümme majas. Kõnetunniid kell 12–2 lõunai.

Diſſikus.

Ufatt proj. Miborn iärre.

Siisidus on ühe tardedatamatafi tügelhattatavatefi ba-
gusteti. Zeda jümmatand äige wäitefe teematefe, niimeta-
tutud batifilijele, mis juuretegetenwa flaaigja waadates, wäitefe
tepiitefe ja tapiteitefe farnafed on. Reid on haige fehas
maaratun hult. Nagu Dr. Heller teendab, jütutab üts tü-
fiitilijele bauff 7 milliariti 7,000,000,000 batifilist wälja. Siis
tuimab üts ja batifilijele teñjewad telmu jekka üts, jüt
lahewad nad igale peele, teitü ja feegi fieh, tiite paale,
tuubadele, ja tungiwad ta ettefe bigunantiga niimale ja
inhu. Siis teidub neid weel haige teema libas ja piimase.
Neit batifilistel on tannis wäja hing, ja fui nad inimke niimale
ja inhu laawad, peitawad nad tehe miisteke tehadesele, ham-
maete wähele feegijatiitefele, haige hammasate teñmitesele
jue. Siit martiwad nad edasi tepiusele, teitü ja mujale.
Kende teit on libuti walmistada, mis inimete teñwefele
wäga fahutit on. Et neit batifilijü ümas nii palju on ja et
nad üti tergesti inimke tehasje laawad, siis näib imelit et-
teat, miks mitte teit inimtefe tüiftule-baigustele et jaa ja
ei jure? See tuleb äga jelleit, et weit tüiftule wäeritauti-
del inimke fehas ta üma wäastad on, kes neute elu tafiistawad,
neid maha murrawad ja liimist. et elunditefe ei tafe tungi-
da. Need on wäitefed wäldes wäetelid, niimungitund wäet-
lit jue. Sies üts terwe ja tugew inimene on ja fies fahutis-
tes elutingimisties elab, jelleit ei ele tüiftule batifilistest
midagi tarta, elguji et neid tema inuit ja niinaj teidub.
Sies äga nerga fehaga on ja balades elutingimisties elab,
feda murraw batifilist maha. Ta tüiftulik tarte inueb äga aastat
määratun hult inimefi. Europas ütfinaa mitu milijoni.
Sellest näeme fie, et tüiftule, jüt ühe tucuma in-
imefeje wäenlate wäetu wäituma peab, wäldgi weel jelle-
parandab, et jee baigus, fui ta juba tangamata laimud, r a s t e
parandada on. Smau äga wäewati feeguni, et tüiftus p a r a
d m a t a baigus on, meen areitewäde on äga wäidand, et
fui ta tüiftut areitida wäit.

Tiijikus hakkab, nagu teame, wäga sergeesti tühit, mida inimese päewas umbes 8,000 teopi liigse hindaab. (Et üli-

hüte laasilagunemist tahtetada, peab siis selle eest heiduma et eht lõhketarast ei saa. Tiifusile katkiliiged jaavad äbu nise tõige enam jütutimise läbi, jecapärast tuteis t i t i t a m i j t buedes, muhtelari äa avalitvudes läbitaitavates tehadudes, jeltimajades, raudteevagunites jne. ära teelata, eht selle jacto jütutimise tästie äleapana, too inimene wec jiese jiltgab. Kimeit peatavud tiifusle-halged etevaatatitvud etema, et nad äa mitte etma taasimeini ära ei lõhketata. Jütutimise tabju ära müda, eu müdal maal jelle maoti jeaduigi valja autud. Kaituiks matias laqiste, tee Sidsen muhtelari Muhtalras avalitvust jütutab, 25 frauti trahvi, ka Amertias äa muäl eu jütutimise eest trahvi maksta. . . Mitit ei ole tabjuts jaraeide jeadusi weel, jecapärast tebtu inimenele jie emale tinitats etvüets, mitte tujagiti inimeste seas jütutada. Jutrematesis rahva tegumise tehadudes läbets ära tingumata jütutimise-tasid äleapana. Jütutitajad jütutavud tige rebtem, jecapärast peats jeltimajades jne, jütutitamine ära teelatatama. Jütutimise läbi nömdad ta; müad hajuged tinge batata, jecapärast beidte köid end jütutitajate eest. — Jütutimise-halged leemad tuteis ära jurmata; nende läbi äa viima ärgu vutvutajaga mitte ää teibets.

Alga mitte ütleses tiifiliste haigilike ei tee inimeste haigeks, sest mitte naine, ei rugevad inimesed, kes fahilistes elutingimustes elavad, mitte haigeks ei jää, elugi ei tiifiliste haigilised neidgi tehasse tunnivad. Seepärast tuleb tiifiliste vastu võitlemistes ta kõige liige kassu nõeldeta, mis inimese teha nõrgestab ja tiifiliste haiguste vastu võitlemistes eite vaimustat. Keid pühjused ei võga valju. Siin on kõige pealt p a r a n d i m i n e t a t u d . Kõrped pöördumad juba vanematest nõiata ja haiglast teha, jümmivad fidurakena. Väste teriife pööde mõjude juurelt vanemate haiguse, jee mine ja müud teeduse teaduste vastu ehitilised. Västmate vastu miheldatakse laste teite feldmasti ja neljandalt pühmit jaaif, jee on västmadikemata teide. Zarnajad inimesed, kes juba jümbidev nõrgad, on taolised tiifilistele taiteladid. Seepärast ei poate viiteta teriifijate inimesed, joemahaiged jne. füugi abeliste astuma ja selle eest heidma, et nõiata ja fidurat järelelõpetav füugi ei tulks. Selles aetjasa tehasite teesti valju vatuu.

Liisufuse-haigust aitas juurel moel edendada w a e j u s, halb toiti, halbaw forterit, halb dñf. Minnad on isearanis liisufuse-pelab, nii näitusets jureb Peterburis liisufist jurnu-
test 7% liisufuse haigusse. Vinnades on lõpata palju waekid inimesi, kes niisoleks, pimedates ja umbjotes feldri-
nõbi tahtuse-lamburites elawad, raskes töös käiwad, halba toitu söowad, joowad, suitsetawad ja igati meodni ru-
malasti elawad — pole siis ime, kui liisufus nende seas tote-
dat liisufist peab. Tahetasse jeda asja parandada, siis peat-
wad suured rikkad, wabrikandid, kaupmehed, wäritid ja baronid, üleilidsed tñit, kes waeste inimeste tuttli elawad, teija
waewa naha ja neil sülmwad laisawad, ise aga lõitawad ja jeda
maitsewad, kes juurtes, walgetes toelides elawad, hõad ja pare-
mat söowad, weel kallimat rohtum — need peatliwad oma „liisufi-
lehmade, „f.o. töölisete eest joowad hooli tawma. Jlandad, andte
muist oma rikkusest waestele, selle abil teie jeda olete saan-
ud, ehitage oma töölisete ruumitawad ja walgemad forterid,
makske neile rohtum palga, et nad paremini elada jaafti-
wad, ehitage neile koolisid, et nad paremini elada mõistat-
wad. Kui teie jeda teete, siis kaob ka liisufus. — Suurelt
edendab see liisufuse ja muude haiguste laialitajumiseist, et
inimesed maalt linnadesse totku wöelawad, wabrikute päste
ja mujale — maalt ära linna terget ja hõlbust elu ot-
sima, aga selle ajemel haigust, huffaminemist ja jurna teidma
lähemad. Seepärast olgu uue aja hüid: l i n n a s t w a i j a,
maale, lahtsele loodusele elama. Liisufuse elu on ter-
wistsest tuijst tñige parem, ja põllumeeste seas on nii ta kõi-
ge wõhem liisufuse-haigeld.

(Pöoleti.)

Põllumees põline rikas.

Õhe talusulase pühapäewased kirjad

Weter Kõjgeri romanis Kustriama talu-elust.

Eestiõstlanud 3. Lill.

(Järg)

Reisjalumemat pühapäewat.

Minu pühapäewased kirjad hakata sinule haledat meelt
tegema. Waata, see rõõmustab mind! Mina ei seowi
sinule muud halbust, kui taastunudmuist. Ja et ja meie
waata taastundlid oled, see rõõmustab meid.

Ja minu tänajad teate peie rõõmuühendust. — See
rumal noor inimene? Tema on itta alles kadunud. Meie
arwastime juba, et tema Väibadi on rännanud, et wenna
eest andeks paluda. Kui see wõimalik oleks, Gustel astute
igatahes wenna ajemele, seist nenda hästi tema arwastus,
ja ta wihtamine on tiraline. Aga jeldati täest jaine
ka firja, mida tuiwdes perenaine piosti rõõmupärast täed
ülepeä totku ldi, nagu mõni wana purajaja tahtupõran-
dal. — Reid pühajuseid, mis meie põllumeistule ette panime,
tähele pannes, ei ole Walentini taristust juurem elaud, kui
nelikimend tahkaja tundi leida ja wett. Seda põllow-
nikut, ja kui tema mõtahabe ta weel kümme teoda taredam
oleks — tahkajin ma mujutada, nagu tñige fenamat tütri-
kut talguie taitnui!

Wõ, jah, tüdruk! Minu tüdruk! See tähendab, meie
tüdruk! Ei, koolmeistri tüdruk! Tema on juba sõngist wäl-
jas. Juba ta tñis naerid ja naerisigi ferra. Niinawal felfnada-

lit, kui meie telde ümber istusime, juitas ta peetru põlema,
tus juurese temale tulejahi tae päale tuitus. „Mu!“
hüüdis tema ja naeris, mis tñelas. See oli tell tuis kate-
fummend minuit. Kui hõbebetin teotis läbi tea, see naer-
mine. Ma pelets jeda juurt imetigi pannut, kui wena
Adam jelle päste itteise olete ärganud emao jingawas mulla-
sängis. — Telo tema tatund teojapälmal jeda naermit
tuulnud — ma tahatfin jelle päale tñita wõidada, et ta praegu
alles olets elanud. Negi tellite Gustelile oletfin ma jeda
naermit tuulda jeeuwind. See inimekide helin juurdes
teda tñit teju tagasi meelitada. Mis temal olets tawis
piisfiga mõeda metji hultuda, kui tebu Anni naerab? Ja
mispärast ta jälle naeris? Sellepärast, et tuline tñit ta ihu
päale langes. See on pidanud tuuma tujd tannatama,
kui tuline tñit temale ainult naeru rääle alab!

Weel seejama õest latsin ma alla teelimaajase ja fepu-
tatin teelmeistri astia päale.

„Mis jätt jälle lahti on?“ tñis Guide läbi une.

„Anni juba naeris!“ hüüdis mina.

Reelmeistri tñis itteise, lastis minu fose, ja meie
istusime fümmitule walget laua äärde. Tuis ütlen mina:
„Kui siis ei taheta putni teha, kui mõreja nutab, siis
peaks jeda siis itta tegema, kui ta naerab.“

„No jah,“ wastab tema, „määrane siis tebe putma-
piewa ära. Ädit muu on juba ferra. Sina ju tead, tui-
das teed seijamad.“

„Siis pead ka teadma, kuidas minu peet loeb on,“
ütlen mina. Teatule järele ei muuda see minu peet midagi,
kui ma sulle ütlen, et ma oma tñitweo pärast pean pret-
sejõina haffama.“

„Selle tñitweo pärast, mis finut Stein von Steiniiga
on? Pretse! Hans, selle siis ja taotab!“

„Siis, Winter, tuleb ta sinule tänamu rahelkõet!“

„Ja, ha!“ naerab tema, „rahelabju waata on teelmeist-
rid fümmitud, ja tuiwa weel!“

„Anni weimeenataga on täbar lugu —“

„Tainata ei wõi ja siis mulle midagi?“ raagib ta
minule jutu wabele. „See lugu läheb tñituse . . . tont
teda wõtku tñit!“

„Mas ja tahad asja fatti jätta, Guide?“

Tema tñitib järgiwel mõeda tuba edasi tagasi. „Kirju
lugu, see!“

„Mina ei inuudatfin jeda ära tannatada, kui ja tema
naerutufin nüüd jälle ära ritakid!“

Küünal on maha põlenud. Tema ei pane uut põlema,
sest et temal teist tñimall enam ei olegi. Muna tabi ete
weel põleb, rändab tema teas ümber ja hädaldab, et mife-
pärast siis just temale jeda päriepatu natuteist nenda fur-
jaeti fätte tajutasse!

Mina ütlen: „Just sellele lõitab nüüd tñige jingawa-
mini libase, kes emast temast wõigie pööra watastada.
Mispärast fina siis nenda aralt oma palehigi waewa tar-
dad, mis ju päris patufe teentud efa on. Wõta emeti
Adamu talu jannamaad ja kaswata jool tartehtwidi!“

Tema sejab weidi äga wagu ja ütlet siis: „Siinul
on tñigse. Kui ma oma praeguse ametis fangemale ei jaa,
siis kaswatan parem fapetadi ja fartehtwidi. Selle juurese
pele weel keegi nälga jutuub. — Anni jeda juba mife-
tab, ja minu wõin jeda õppida.“

"Eiga, feelmeister, jee en dige mehe mēte! Mina eltsin jinn ifta āra tājietamud, tui jina jelle tiiduntu elts-
jib maba jānūd?"

"Nūnd jād tema jalle mēdema ja ütteleb, tema ella jels-
les āsja nagu tabe tule wabel. "Tui ma ei taba, tājietab
ūte, tui ma taban, jīs tapab teine."

"Teine? Mis ja jellega tabad ütelda?"

"Eis ma peatlin jalle tule ülesje wēdima, ject pime-
das ālab niijungetst asjadest rāatimine hirmu pāale." kēs-
tis feelmeister. "Mina tabatlin jeda tūll oma teada heida,
aga et ja juit fūid, jīs etan pāale. Aga edasi ei tehi
ja jeda rāatida! Wēid ju wēimatit ella, et ma etitūn,
wēi et jee teine eli. Tema ella ju wenna juunde lāinud,
arwanite teie."

"Mas ja ōušetliti rāagid?"

"Eila ēhtu, tui ma metajst lābi lāstūn, panin ma
tabete, et tee āares juure tui taga midagi liigutao
— ūte inimene, tes enajst warjata pūidie. Tui ma lābe-
mate astūjin, et jarele waadanta, tes ta en, fargab ta maist
ūlesje ja jeeftis metia. Temal eli piis fāse, ja ta eli —
ōušet."

"Mas ja tēsti nāgid, et jee tema eli?"

"Ma ei wēitūd etfida. Temal eli teine kās wēoga
fālas. Tēwe fāga ūhtis ta minn pāale, nāgin ma jels-
gesti."

"Feelmeister!" ütlen mina, "jarnajst asja ei lebijeta
mitte fergemeistelt. Tema tabtis jinn pāale lasta — ta
mēdel muul wēib kās wēoga fālas eli, ja teiſeto eli jee
mēni arg jalatūn, jeda ja juhmūst etfittama."

"Winter waastao: "Hāā fūll, minn ütlen fa, et ma wēi-
fin etfida. Aga jse ma tean lēgesti, et tema jee eli, tes
mūd maba tabtis lasta."

"Eis ūte emeti, inimene, tas pēhijeto ei wēito temal
jinn wēitewamine ella, et ja asjaga ifta weel pāale ei hatta.
Mēlāā enai aji jeda barja, nān tabatfin jina piehtu panna,
ja niijunget ferial en peitit pāris dāne."

"Armas Hāne," ütles tema. "Tui jee inimene oma ēe
peigmebele tūti tina ūhuse tabab lasta, jīs en temal ainus
pēhjus — a r m u f a d e d u s."

"Mina kēstūnin. Eis pele ma oma tahtluteza mitte
ūtli. Aga dīgust ei andūd ma jelles asjas feelmeisterile
jiisgi mitte."

"Etan kuidas tabe, ōuide, tee aga pulmad, ja tēit
lābet teiſiti. Zēda pead ja juba jelle bullu peiſigi pārajt
— tui jee tēi peato elemu."

"Zelle pāale rāatite tema weel ūht ja teiſt. Mērd pidi aji
kūtel elemu, tērd jalle "tui" ja "aga," ject niijungetst tāj-
tas asjas ei tehi midagi ūlctakta teha, ning tui tema nūnd
nēnda jalapāalt tabato altari ette astēda, jīs eleto asjal
tarnwapaalt jee nāgu, etſe tui eleto tema āwardand pautu
fārmud ja enajst juhmida laſtūnd. ōi, nēnda ei jāada
ōuide Winterij jagu, tes tēppeſe ifta jse tēdje paremini
teab, miſtal ja fellega tema pulmad teeb."

"Dasi, kēnde aga edāi!" hūidūn mina. "Zee lāheb
juba arnāadawato. Zee pele enam paljas puſſentine,
waid tūmis jēge ārautemine."

"Mis jina jalle ei mēde!" ütles tema naerdes. "Kēh,
et teie tēit waguſti magada wēite — peawad pulmad hūn-
gede pāwade nādālit elemu? "Hāā, jīs waroti jelle pāale."

Rafetēiſtūmmend pāwma pārajt hūgede pāwma — jee
en ūts pūhapiaw — tabab ta enajst Anniaga laulatada
lasta.

"Mina elen tēdgest jūdamest tēdūms, et emeti tērd pulma-
pāw fūidats en mātārad ja aji tērd tabe en, ja tēit
jalle rahu leimaw jinn Aladama talue. . ."

"Et mūd jee ōuide Winter tēit hāfā ja meie Anni
ēuētſifuto tēetab tēh, jellepārajt taban ma julle jelle
mehe laadi tūmwastufeto weel mēne muu lee jutuotada.
Kāitujeto."

"Mēne pāwma cest eli ūts hulguſ feelmeisteri tūppa tun-
ginūd, tūna jee jse feeli-ſlaſſis tūmis eli, ja waraſtamud
paari ſingu āra. Juba all jēe āares, tui ta nēid parajalt
jalga tahtūnd panna, wēdetud waras fūini. Mēes eli weel
ſuureline pāalegi."

"Mie teie tēit tahate?" ütles waras. "Mas teie wa-
heſt arwate, meijunane tabato hāameleaga palja jalu tūne
jēro ūmber joofata, tui tali tēite tūlew, tūna feelmeisteri
iſandal paari ūlearūſeid ſingu lāſti jērwu all wēdelemud!
Pangu ta oma ūte luſtu, tui ta tabab, et temal midagi
ei pea tadama minema! Zee en tūhine aſti tēit. Mina
elin weel hāā mece. Mēni teine eleto ja tema wihma-
mantli kaſja wēitūd. Minulgi eleto tēda tawis lāinud
fūllalt. Aga minn mētlejin, āra jeda tee, āra warasto:
Wēta ainult jee paari ſingu kaſja, ega jelleſt midagi wi-
ga pele, tūna ta jse nēid ei tawitta."

"Mas teate," ütles feelmeister, "need ſingad wēite emale
wētta. Aga jelle cest peate mulle teerma puid walmis rai-
nma."

"Hāwemata, jina!" urſes hulguſ, ja wiſtab ſingad
feelmeisteri jalge ette. "Zāh, oma wābalab!"

"Aes jinn māgedes peliſeid tabato tūſtūda, jelle ūle naerat-
ſinaw teiſed. Zellepārajt ei teinūd ta feelmeister muud,
tui raputao hulguſt tērwupidi tūbiſti, nēnda et tema
hammaſte dīgānat tērti juunde fūidud. Aga jee ei ſunt-
mūd hulguſe naſtarju riſtada. Enne tui ta minema pūh-
tis, hūiſtis ta weel tagaſi: "Zah, eto ta nūnd ele! "Rēd-
wad en ſejad fūllalt, aga warawad ifta kūimetawad!"

"Zelle pāale wiſtas feelmeister ſingad hulguſete taſta
jarele, tes nad ruttu maaj ūlesje wēttis, miſſiflotti tērgi-
tas ja jalgadele tūld andis. — Feelmeister peab ūhe
paari ſingadeja lābi ajama."

"Kēſlis en ōuide Winter oma asja juures tātja meister.
Tema ei tee ēppimūſt emale ega laſtele piinako. Wāſſe-
maid laſet ta a, b, d lūgeda, jēnu teſtu weerida ja jalmi-
teſi pāha ēppida; jēnu teſtu fūſida, jee wiidato palju aega,
Wanemad ju ta ei tūſi, mis ūto wēi teine ſēna tāhendab,
nāid nemad en rabul, tui laps lībēdāſti lūgeda mēſetab.
Eiſesti lūgemine en hāā, aga ruttu lūgemine weel parem,
ject et jee palju aega ei tawitta. Nūmijſe pāale teab ena-
miſti aga laps wiſtāſti ſota. "Palju en tato forda teiſje?"
tūſijb feelmeister. — "Rafo tērdā teiſje en — en —
en —" fegeleb feelſlās. Feelmeister aitab: "En neli-
teiſt. . . — "En neliſtiſtūmmend!" — "Zūli, Miſfel,
jee lāheb ju ūena hāſti." Ja nēnda jaawad nad asjaſt
tērgesti jagu. Ūmſtamije jaeto en aji hāſti fūllalt tehtud,
mētlēb herra Winter, ja fūllap ta tūlēwa aſta paremini
lāheb. Tui feelſtūmūd mēdās en ja feelmeister jēe
āares meſſalajeſeja waatab wēi rabelewa kenna kätte wētab,

sis seisnavad lapsed tahlus tema ümber ja vaatavad teraselt, mis tema teeb, kuulavad mis ta seletab, ja peavad wiimase kui sõna meele, aga kas ta inspireerib herra süüd, kui laialt hjalituid juud lahti ajawad, wõi tudas erawad peeti ehitamist, see on ilka faktlane asi. Müüritud paneb koelmestier terajemad ja tagemad peisid oma ajemistud, kuna ta ije oma toas kas faabast parandab wõi launendöpa ette ämbleb, ja kui nad oma armawisje ülesandeb hästi on teinud, siis tohimad nemad temaga pärsast pututad estima minna. Muibugi teemad nad oma ülesandebid hästi walutis, seiti et nad need ühe teise kästi ära kirjutawad. Müspärsat siis iga mees püüsirohu nusesti peab ülesse leidma, kui üks ta tuba muibugi on leidnud? Tema ei waata arwusid ta enam üstifult järele, sest kui üks dihe on, siis teab ta, et ta tõit teised dihed on, eht olgu siis, et mõni ära kirjutamisel waa on teinud. Aga mine wõta kätt weab sinni! — Ja pärsat teelilindisid on teelmestier ije ilka kõige rööpmaj. — Kõigest kõige parem on aga see, et lapsed ihu-hingega teelmestieri poole heilawad, ja et temal nende komebistul elu pööle suur wõju on. Laete halmade elutombete üle pole weel aimustaj laebitust tunda olnud. Adit min tuleb ühesest. Arwama dyp inimene alles siis, kui temal numbritega ja nullidega enam midagi tegemist ei ole, waid päris tšifid miljafarmitisid, püssiälad, rublad ja topitud sõjale tulewad. Ja teistelt peest jälle, mõtleb herra Winter, mõida elus ka kõige paremale matematikusele juhtuda, et ta oma arwes mõnitord ektib.

Minna tunnen ta ühe inimese, kes hästi lugeda, kirjutada ja arwata mõistab. See luge s teelmestieri ilmitst, kirjut a s temaga lepingu, ja a r w a s, et lepingut peatatie.

Ülepaä pean ma tunnistama, et ma sellest Ümde Winterist diget aru kätte ei jaa. Müüritud on minu meelest, nagu oleks temal tatsi külge, nagu toimisel wabrituuriel. Ühelt poolt wali komebeline mees, ja pööra ta ümber : päris liiderit tatsi!

Mis tema küll meie Annist teeb? Wõdi Anni temast? — Wiimase küsimuse kohta pole minul kahtlemist.

Rejalatume eimesel püüpanewat

See, mis ma minu wiimaseist kirjast leidfin, tuli mulle joortus ootamata. Si, nõnda ei olnud see mitte mõeldud! Tõtt ütelda, on minul siin nõnu ja troositi praegugi enam tarwis kui raha, eht ma ta küll sellele eest sõdamest tänuilist olen. Tagasi maista minul jada nõnda pea küll mõimalik ei ei ole. Talulustase käest ei ole midagi loota; need mehed ei matja. Eht on hiljem ajastirajant wõi muu kirjanik tühimatu jelle poolest! Minna tahan ju siit Adama talust üks kord suurel meel tagasi tulla — teie juurde haritud ilmasje. Terve koorma waimurammu tahan ma kaaja tuua ja tubli kirjanikuise majanduse ajutada. Üsna mõrset, wägawalt lühnawalt realiemust toen ma siia. See on: minu remandis prawad idealistid kõige loemulitumalt kirjeldatud jaama, nagu — idealistid! Sellega peawad ju teit rahul olema — heidud nad muud kas realistide wõi idealistide poole.

Küüd aga tea ta, armas sõber, et ma siin fajakulidna paberiga eisti päris hädas olen. Siin ümberkaubestis taludes ei wõinud ma teda kuibagi penetsi saada. Hjezi Heijendorff kiriku kättimees ei jantunud teda wabetaada, eht

tema laekasse küll tõit ülearu ed topitud hein alla antafje. Alles Mailingist tuli abi.

See rööpmest mind wäga, et ja järele tahad kuulata, kuidas „Mannerniaa Zönnimite“ seitsuferd poaagu en, ije-äranis, tuida minu tunniemehe defter Zönnimitei metted mõlgawad. Küsi ta kerd järele, mis teine tunnietaaja epan-tilimistis teeb? Anni see ta weel selge mõistusega asja mõlestat, siis leedam ma, et ema hilwree ilka wõitun. Et dofter Zein wen Zein pikitu tahats panna, jeda ei junda ma sugugi mõtuda. Hilwree wõla en mänguwõla, ja mänguwõla en ju ann asi.

Nõalegi weel aimus ann-asi, millest ta weel iga kelmigi heelilb.

Aga nüüd jutustan jälle edasi.

Meie pöörane Gwstet en ilka alles tadunud. Pere-naciele anti nõnu, et ta tema tadumist kirjufetist laetis tulutudata. Tema aga ei taha jeda häbi, et tema libane poeg tema juurest en ära jectonud, juure tella kügi riputata. Üksföfer eclefime neie tema juba tarwapaält tätegi jaanud. Minewat teistnõuail laetis meile metawamist kendar ütelda, et Gwstetii fagedaeti Zönnimistitust olla nahanud. See ei olnud sugugi rööpmis jönnun. Nimetatud „Zönnimistil“ en taugel magades üto maha jactud lastjaste enn, tus kettijuu kulufes ja tarwamistitust eemaja peawad, nagu warjad, jalatitid ja, nagu räägitatie, wiimajet ajal ta huffatäinud naectatabwadgi. Aga ajalt feriotawad fardamid jelle teepa küll tühjate, aga warasiti tequb sinna nahanud Zönnimistitust elawa kettijuuja juurde jälle tahtlasi inimeti, kes jält pääwarju ja pelgupaista estiwad, ema tartomeitid küspitawad, ja wannaweerile iürisid mäne warasatuid juitatie wiinwad. Müspärsat jee küll peisid jalt teepas peaks ajuma?

Minewat netjapöemaw lastime teda jält jöündma. Perenaece, Anni ja mina. Eht ei tahtnud Anni sugugi kaaja tulla. Tema näitje aimawat, et Gwstet nüüd päris inimese-jahil wõljas en. Tema räägib ännuast wennaist nagu mõnest haigest. Kord ta tähendas: „Jumalate küll! Münt-ferd ei mõista inimee arwatagi, kui suur õnn en see, et temale armjad inimenejed ära jurewad. Eclef kendar küll teda teeferd teititi tabanud, siis eclef minul nüüd üto wend taewas olnud.“

See oli kõige waljum, talgim jöna, mis ma selle tüdurku juust talgi olen kuulnud. Aga ema wõemis teda selle eest ta tohe faredalt: „Ära nüüd jina räägi ühti! Minna näetfin eht ta häänemelega, et mu tütar parem taewas eclef puita tüdurkuna.“

Säl peab wabele astuma. Kui ija Adamat enam ei ole, tes teiti wabadus, siis peab jeda mõni teine tegema. „See ei eclef sugugi halb“, ütlen mina, enne kui ema oma häälaetamata laetud jai lüpetada. „Taeawas on inglid, aga maa pääl eclefitud inimetelapjed.“

Müherduse tänuilifu pilguga waatas tüdrut jelle jöna eist minu etja! Jumal, en se l e t aga jümal!

Minna teetatin ennaist üüde jultgetti ewangelistisi päale. Jöandad ella joutem hää meel üheiti jälle-leitnd laubast, kui ühetjatumjund ühetjati tadumata laubast. Ja jellep-ajst tahame meie ta rööpmega wõlja minna, jeda estima, tes tadunud en. — Nõnda wõitun, kui ma ka jelle püüsilalmi ette tein, nemad olimev minule tema eest jüegi tänuilifu.

Ja siis lähtime meie teele. Perenaene tegi õige kurja näo. Tema viisi leidis emast kuni juuri asju, sest iga sammul põäl torkas ta sellega sügavamale maa sisse. Muu aga arvas, et maalt kedagi ära kadunud peega tagasi ei meelita. Kui meie Tuulehursidus lõhedale jõudime ütles ta: „Ets ele, ema, meie tabame tema wasta õige lahted ja hõäd ella, kui m'e tema ülesse leiame?“

„Ema teki lõen ma täna peotele!“, hüübis perenaene ema matart teigutades, „selle selja jeda jaame alles näha. Kad en tema süa meelitama!“

(Hoseti).

Sõjariistad maha!

Berta von Suttneri romaan.

(Järg.)

Partiisi kindlustamine läks kiirel sammul edasi. Äditi ehitused, mis lahinguvälja piirenda puitustinaid, tõhuti ära, ehit lasti lõhki. Terve linna ümbrus jäi ühijale. Terved haigad inimised rändasivad ema warandusega linna. Mõhugane hirmutaw nähtus; jällegi need pildid teemate raad ja inimised, kes ema waranduse rünneld meeda linna-ustitšaid taotšivad. Ma nägin ühtere sedajama püüi Peeminaal, kus muutu rahvas wacelajele eeti pügnene. Niinde ma näen sedajama häda siin hiljapawas ümaltinaas — meeljanad hirmuunud näed, seelama muu, seelama nutt, seeladus ja meeleharahimine.

Hiimats emetegi jälle, Jumalale tänu, üts hää iduun; Anglijemaa wabele astumisele tõttu leuward Aettraras Wiemarl ja Jules Xante leffu. (Eht leppinad nad leffu, eht tuleb niide emetegi rabu tegemine!)

Aga jeda ei siindinud. Auristit lahe rahwa wahel läts laiemafe.

Mineit ajast jaadit wägitatse Saksa lehtedes Otsas-Yethringi ärandimiseit. Tahetasse jeda muistiet Sattamaa jagu Sattamaa fulge liituda. Astateliftu õigust jelle maa ärandimisele küll täiesti ei elnud, aga seelajist õigust küll; see maa elots kui wabiterim tulewate sedade jaoks. Ja pöölelt oli Prantšufemaa taetannud — kas wetiilaj ei elund siis õiguse lehte eest laju laara? Kas Prantšufemaa wabiterim Alheini maakendafid emale ei elots ühaldanud? Kui seja jaelundise mitte ühe eht leite waltijuse maa-junren-damine ei ele — milleks siis sedda peetatse?“

Bahajal tunqisimad wetiilad ista edasi ja edasi, fats-lajed en juba Partiisi watarwale taga. Otsas-Yethringeni ärandimist üntatasse juba üena ametilift. Selle wastu pan-dasse tustaw jena: „ei jalatäitgi meie maast, ei ühtegi tiwi meie kindlusteit!“ „Pas un police — pas une pierre.“ Jah, parem tubat inimise-ku, kui üts teile maad. See en ju patrietismuie algumöite. „Meid tahetasse alan-dada,“ siendamad Prantšufje mõratsejad, „enne lafeme en-di aga Partiisi rühade alla matta, kui alla anname.“

„Wälja siit, ära siit,“ eustajafime meid. Ja mits fa mōdewasie, ümberpiiratud linna jädada — mits elada inimiste sead, kes meie wastu muud ei tunne, kui wiha-waenu ja fättawafemise himu, kes rühitad dērwamad ja wittu meie päale waatamad, jellepärast et meie Sattafelct fōneleme. Muidugi teada, ei elund niide kerge Partiist wälja minna,

meie pidime sedmife-lehtadest löbi tungima; wabtered oli-wad eramimestele tiini; äranimemiseja pidime fa enda ehituse ja maja mahajätma, mis küll juuqit fatusit pelets elund, siia jädada eli aga wēimata. Wiimie aja fündmufed elimad waga prawatamalt minn erufde päale mōdjunud. Mul elimad wiimiel ajal mitu terda etgu-hajufje (hysterie) walu-hood päale taimud.

Meil eli juba kōit äranimemisefto walmis pandud, kui mulle jällegi farnane waluhueg päale tuli, ja fecterd weel farnase heega, et wōrdisje heitima pidin. Saadeti tohtri järele, ja see leidis, et mul fas ergupalawit eht pōō-aju peletist haktab — ärarefimise päale ei wēinud enam mō-teldagi.

Raua, laua aega lamefin ma haigena maa. Selleft ajast en mul weel ainult tume mälestus, ja imelift — wōga magus mälestus järele.

Ma elin rāstesti haige, ümber-ringi eli kōit nii turb, linnaas hirm, ümberpiiratime, ja fitegi, kui selle aja päale tagasi waatan — see eli hōō aeg, rēdmurifas aeg — täis lapeliftit enne ja rēdmu. Pōō-aju pletist, mida ma farnatafin, meelendistufeta elet, kui ma enam midagi mōtelba aeg armustada ei fuitund — muutis mind lapsete, mul eli ainult tume ainitus hōelift kōdijufest, et elan, nagu see wōlfitel laotel drna hōeliftimise juures en. Ja farnafest dēnast hōeliftimiseit ei elund mul fa puubuit. Mind ar-mataja mees ei jātund eēd aeg pōena ütfinda. Ja tēi tihti fa meie lappi mu juurde.

Wis mulle kōit mu armas Kubelf jutustas, kōiti ma enam ei mälestagi, aga tema hōāl eli mille juba, kui fētutaw muufifa, ja meie Silwia lallutamine, meie talli pupelēse hōāl, see rēdmu-stas mind ehtaja; kui palju armfald wallatuti ja ühtēid rēdmufid tegi meile meie armas tūtfere. Wis need wā-latufed juft elimad, jeda ma enam ei mälestagi, tean ai-nult, et ma lej ajal ehtata rēdmufitajin ja nactfin.

Kaste kōige tūhifemad jēnad näitafimad mulle meele-te-ratufje pärdit olema, ja mida fagedamini nad jeda fōrbafimad, jeda ülfamad ja targemad näitfivad nad mulle olema. Mōhugufe idēndufega nēclafin ma kōit jecgid, mis mulle anti, teatud tunnit fain ma alati limonadi — farnast ju-maliftu limonadi pele ma ialgi enam fāanud, pōul anti rohtu eptuimiga, mis mind magufasie uimastufesje pani. Siin juures teadfin ma weel, et mu ligilad mu tallis, tal-lis mees en, kes mind hoiab ja kaitfje, nagu oma talli-mat wata. Sedda, mis teine pool üst — linna taga mōd-fas, eli fectru ununud; ainult wahete wahel tuli ta mul meelde, aga siis näitās ta mul fāugel ja mulle täitfa fēr-waline ahi elawat, mis nagu Wiinas eht fētuni teifes maa-ilmās fānnid. Minu maailm eli jee toafene, fūs ma haigena — eht õigem ütelda — tērwets faajana lamefin, ma tundfin, et ma tērwets faan ja d n n e l e wastu fāmmu.

Ennele? Oh ei! Tērwets fāamijega tuli mulle jälle selge mōstus pōhe, ja ma fāin jälle kōigest aru, mis mu ümber fūndis. Meie olime ümberpiiratud linna, kus hōada, nālā, ja meeleharahimine waltifes. Sedda mēllas weel en-dije wibaga.

Bahajal eli tiilm, pafane talw tulnud. Riūd alles tulinfa ma kōigist, mis minn laua-aege uimastufes eletu

ajal sündinud eli. „Wendade maa“ päalinn — Strasburg — seda liust Saksa linna, lastakse suurtükkidega, linna juur raudteel sõita on hävitatud, 193,722 panti eli linna päale lastud, neli korda rohkem minutilise. . . .

Strasbourg on w i d e t u d

Maa on wiha pärast meelt heitmas — meeleheituline muutub hukumeelsuseks. Tõistatse lausujate ja nõidade käest ettekuulutus tulenevate sündumuste, ilmumade ümber prohveteid, ja see ei ole veel kõik — ilmumad hõltsid ju. Meie pöörame teistaja pimedusele tagasi, tuliste pörgutustega. . . .

„Oh, tui ma emetegi kediniinde seaks elatfin!“ hüüdis Onstare Aelter. „Oh, tui ma jälle meelemdistusteta maas latskfin, nagu oma halguse ajal“, ohkan mina.

Nüüd olen ma terve ja pean äraelama ja tundma kõik, mis meie ümber sündis. See eli aga teie ja birnms. Jälle hakkasin ma pööramaamutit kirjutama:

1. detsember. Tsoobhüü kindlustab end Schampinje kõrgustitkudel.

2. detsember. Age lahing Pri ja Schampinje ligidal. 3. detsember. Kõlun läheb ilka fangemaks. Waeled werised haawatud langewad ilma pärast wõitjedes linne päale ja jurowad. Linnas kannatatatse ka fangeesti tülna pärast. Minigat tööd ega teenistust ei ole. Anlagist ei ole võimalist abistutit saada. Mis nüüd küll paari puubalu eest ära ei antaks — wiist Hispania treeningi. . .

21. detsember. Sõjavõõgi tungib Pariisist wälja, waenlasele vastu.

25. detsember. Iree ja Suoschi alenifus on ühe Preisi ratjawõe jalga päale atendeit lastud (shama arnastuse tehuse). Kõrvald Araag aga täiseb falktemafimisele jelle eest need alenid pölema pista (jubatata tohne). „Pölema panna“ on pööliku käst, ja feldatid, kõik hõäd ja waeled inimejed, täidawad ta fiska (födati tohne) ja pistawad majad pölema. Intelekt tõeufeb taewa poole ja heened langewad ifade, emade ja laste päale, pöegeneate ja nutjate, tuks wingujate ja hulujate inimeste ja elajate päale. Oh jeda fud-falitfu ja röömlitfu Zöulupfiba!

Kas wödatatse Pariis wäljaga eht termijeeffuga ära? Arname, et wiimane hariduse ja sõdam-tunnistuse wastu käib. See hilisgilelin (»ville lumiro«) — see kõigi rahwaste falgteemabaja, see tunstide käst, kes nii määrata hulga waranduse ja rikkuse üle walitseb, ega jeda emetegi nagu libistat kindlust pemmitama ei hakata? Kõik erapevletud ajalohed tõeufes jelle wastu ülesse. Sõja-erafenna ajalohed Berlinis jelle wastu juft äähtamad jeda: sõja lõpetamisteks kõige parem abinõu olewat Zeinefde äärse linna üle walitsemine — see elets alles wöit elewat. Ja need aritahiwadgi teatud ringlondagid Berliaifles jelle fjalitje abinõu juurde minema, ja wimats tuli ka Pariisist lastmine!

28. detsemberit kirjutasin ma wärijewa kõega:

„Juba hakkab! . . . jälle tume paut!“ . . . lüüfene wahetega, ja jälle . . .

Gnam ei kirjutanud ma midagi. Aga ma mälestatan elawalt jeda päewa, tui see „juba hakkab“ sündis, päale birnui tui see wõinud erubale ka fergituit.

Seda, mis nii kaua edasiti, mis nii kaua fardeti — see mis wöimata näis olema, eli sündinud.

Meie istufime eiinalat »a la fourchette« jee tähendab — fõime wöleiba ja juustu — muust teidufatamist tuiti juba puudust, Aterid, mina, Mädeli ema teelstajaga, tui fõimene paut käis. Meie waatafime birnuiult iftereife etia. . . . Kas tõeoti?

See ei ole wöimalist, wiist teistats tui heemwaraawate falkat. Siis jäi jälle kõik wait. Meie räägitime euba pöeleli fõimud juttu etafi, jeda mütet tagasi fõrjades, mida jee imelid waut mee fõatats. 3—4 minutit pärast kuuldi uut müinat ja pautu.

Friedrich tarajas üles.

„Wist lastatse juba!“ ütles ta, ja tarajas atna juurde. Mina lätsin ta järele. Kuulitalt tundis tawa. Juimejed jäiwad jalatena feisma — kuulitawad terawalt ja waatafime rahmutit iftereife etia. Sel minutil jeeftis meie fannureterer tuppä.

Mõlas nus paut.

„Oh, herra ja prena, jee en fõureituti müin.“ Üffe pöäl nähti ta teija teemafid, teapeifit teegimewatuneni ja fõkani. Zarnajel ühifel fegadufe ajal, nagu jeda, tuitabju, wecuputus ju. en, fawwad fõit ieltsefuitfud wahetainad, fõit beawad üie ühte tettu. Mõit fawwad farnastets — bõdaacht farnastets fõit, enam fuit ifegi fõatns, enam tui juurigi, fua manufetembets igal fõimul ilka ema ifteembet en. »C'est le bombardement, c'est le bombardement!“ Jgaifis, tes meie tuppä tui, tanus jeda jena.

See eli birnms, felleqipõrajat mäletatan jeltõoti, mis ma jelt minutil tundisin: birn ühes imetutis tundumikaga; jee teabmine nagu rahustab meid, et meie elame farnafet rae-fel, pörmataw ajal, ja fõiegi linna birnma ema iftitfu elu pärast. Mui fõimies nagu midagi pöas, ma tundsin nagu uhtust ema wahwufe üle, wöi umbes fõdajarnait.

Siieti ei elnudgi jee fõit nii wõaga birnms, nagu ofietfa näitats etema. Si elnud pölewaid majafid, ega õhus winguwaid pemmiifid, ei furna-birnms pöegeneid inimefi — atuit aga jee tume, fangelt fõetaw tume müin ja paut. Mene ära järele jai jee nagu igapöewafeks asjaks. Pariisilajad walitawad ema jaluuftebatafeks juft niijugufed fõkad, tuih fuurtükkide fõetfud bõsti kuulda eli. Wabel juhtus ta, et münd pemmid multifiale langewad ja lõhetfimid, aga jeda eli harwa, et müni jelle läbi wiiga jai. Muidugi teada, eli ka juhtumifi, fua inimefi furna jäiwad, aga linnas, fua miljenid elaniffa en, räägiti farnaofeit juhtumiofiet, nagu hariliffufet fõmetustef, nagu neid ajalehtepeit füllalt en: „üts müniufiepp füllus ülewalt telin-gitelt maha“ eht: „ilufasti riides naefterabwas hüppas füllalt jeltte“ ju. Tõffifeks rahwa fõmetuifeks ja birnufis ei elnud midagi pemmitamine, waid näha, tuih ja häda. Eli fõiegi üts fõimms — graundi lõhetmife järelnus — mis miud fangesti furwastats. Meie laime jalgumife müeta äärega fuultufit: „Ära ja prena H. teatamad fõega ema fabe lapje, Aranceis »S aatane« ja Amelie »I aatane« juuraf, fies kufnait fõelendama fuuti läbi tapetud jäiwad. Patume walifit faastundumuit.“

„Raastundumuit.“ Ma fõeldafin birnui pärast, jeda fuultufit läbi lugekse. Nagu wõlt käis mu waimufilma ette jee fõdamewalu, mis need read räägitawad. . . . Ma

nägin oma lapse, Nudelsi ja Sitvrat — ei, see oli asi, mille pärast ma midestugi taetada eiots võinud! . .

Zennuid iaine vähe, peit ei tainnugi, wõlile maailmaga waheitati jennumeid ainult kirjatuude ja õhulanevade laudu. Määgiti kõstingu juttuigi, teid räägiti wõidusi . . . lerd ei Pariis õstu jaab laotur, ärapielatuid ja waenlastest maataja tehtud; räägiti veel, et ennem, kui ühtegi jalo-lasi Pariisi müüride liigi laeta, kühelise temandati enasti ja kõige Pariisi purust laele. Määgiti, et lõunapeetne rahwas selja tagant waenlaste kallale tungib, neile tagajäimeinustu-tee tinni paneb, ja siis nad teit wiimje kui üheni maha tape-tatse.

Pääle nende waletcadete jaadi ka tõssimaid jennumeid, mida pärast ideole tehti. Määgiti näituske, et Grand-Vuee tee pööl, nautene maad Ye Mans'ist eemal, biruus jagadu- tuse elund, tehtud kõstingu teledusi — haawatud wõistud wagaunisti wõija ja wõedat jeldatid alimuid nende aienele.

Ja pöewaga läse raskemata elutarmutusi muretebda; liha tagamara oli eitas, teit härjad ja einad juba tapetud, wareri jaamad ka hehufed jõedud, ja siis tuleb aeg, kus kasoja, teeri, biira ja wetta jööma hatatatse. Leiba en pea- aegu wõimata jaada. Tundide taupa seijimad inimejed pa- garitue uute taga, et oma wõistest jagu kätte jaada, aga juu- tem hult peale süha kateja tagasi minema. Wõhimus ja haigused ainarwad jurnale haad lõstuit. Harilistult juurwad 1600 inimest nadalis, nüüd aga 1—5000. Jähendab siis, et iga pöewa tehta 100 dinnuit eelt leemurawastalit jurna tuleb. . . Keed en tapmised, aga midestugas ei ole mitte iistit inimeu, wõid elemata elew asi — j d e a — jüegi en need aga midestutööde. Kes wastab aga selle eist? Kas need jaaditutejeja tennemehed, kes oma aõsta- wates tändes abhustatimwad, nagu õieardud 15. juulil: „wa- stutusse selle seia eist wõtan ma oma pööle.“ Kas jöna- wad ühe inimeje diad jarnajst raste kuittee wastutust fanda? Raktimata ei! Ja sellegi ei tule ka meeldigi, neid kiit- laid nüüd nende jönaestit tabada. (Pöoleti).

Kättemaksmine.

Francis Coppe järelt G. I.

Lugu juutis Prantijse maal, Saffa-Prantijse seia ajal. Annuitas ja hästi lerraldatud teas istus nuotas riides noor neiu atna all ja waatas eemale tee pööle, mis teerlehes tanglele läts ja sinise meija taba fadus.

Zrena — nii eiti noore neiu nimja — eiti alles mñue kuu eest oma peigmehe Heinrichi Saffa jetta laatanud. Raste eiti küll noortelt inimestelt lahutada, nad elafimad nii dñneilist ja hästi, ja nüüd hästijelt, mñdu nädal enne pulmi, algas see hirmud, neetud jöda.

Mõrojaht — wõib olla iganesti — lahutee, lõstas heinrida ta juutsest jalgukeje ja pani selle meditationiga tahta rippuma.

Zrena jäi üstinda. Pöewad elimad tal pitab, eed weel pitemad. Ja pöew istus ta tunnide taupa atna all ja wa- taas tee pöele, kas ei tule jäält peotimees, wõrijewa jüda- meja waatat ta selle järele, kui ta nende majast mööda läse, kas ta ei jää mitte jeima ja ei tee mitte kirja arm- famalt. . . .

Kurbafid kirjafid sai neiu. Saksilased tungisimwad Prant- iuemaale, Prantijse wõied jaimad lüha ja taganejimwad tanglemale. Kirjad hattafimwad harwemini tulema, ja wi- matsi tuli wõimane, kus Heinrich kirjutas, et tema polt ühes teistega Mlegi kühelusest iagst küljeft waenlastest ümber piiratud en.

Zrena ei awaldanud ainuma sõnagagi oma walu, waid oli weel rohkem kähwatanud, hoolitset weel südamlisumalt ja hoolikamalt warste eest. Eed otja istus ta ülemal ja nuttis.

Sõda teitis endise wihaaga edasi ja Saffa wõied tulimad ligibamale. Sündis nii, nagu sõja ajal itta sünnit. Põle- tati linnafid ja külafid, wõisawõisjad ja diisewad asjad tai- lati metfallisteks lünnud inimeste kallabest ära. Armuta ta- peti teit maha, elgu need ürggad eht tugewad, ifegi naifi ja lapsi. Käitase, nagu eleks teit hõädus ilmast fadu- nud, ja ainult teetud, wõijimwad ja tapmine ilma walit- jenub.

Kõit need hirmjad pildid paistimwad ka noore neiu wai- muilmaele ees, ta waatas itta tanglele, tanglele, sinna kus arwas oma kallima elawat.

Pöew oli juba leetas ja dñtupuna hattas lakanema, kui üts wauker piltamisi mööda liikus ja Zrena mafa ette seisma jäi. Mene minuti pärast astus wana tohter Zrena tuppa ja füsio:

„Kas Teie eht ei juhtu tohta elema, tuhu jöda rasteiti haawatud paigutada wõite. See on üts Saffa wang. . . Tema seltsimehi wõistimwad naabritüha talu- pejad oma juurde, aga teida ei jügelunud teegi wõtta, fartes, et ei osta ta eest heelt fanda. Ta en juba õige nñrk. Aga emetegi eleks waja teida kuhugile paigutada.“

„Minu tahau röömunga ta eest hoolitseda,“ ütles Zrena.

„Mitapärast peate Teie ise ta eest hoolitsema; eht jöda wõi ju teie teentid teha, Teie jaab see liig raste elema, ta on juba wõga nñrk,“ rääkis tohter.

„See ei tähenda midagi, mina ei farda rasteist, waid tahau ärnasti teida rasteida. Teie teate ju, tohtrihera, et minu peigmees ta nüüd sejas on, ja wõib olla wangis wõi haawatud on; tes teab eht halaratub mñni Saffa neiu tema pööle ja ramiitset teida. Kui ma nüüd selle fabelase eest heelt fannan, siis eleks, nagu tergitats ma oma Hein- richi fannatust.“

Tohter jättis haawatat noore neiu hoiude, õpetas teida, kaksis tihedamini küli lappiind wahetada ja haigele kofu- tawat jeeft anda.

„Ühehemme tulen ma siit läbi, siis näeme ka, kas see haawatud elama jüeb. Kui Teie siure hoollega oma kofust täidate, siis wõib olla, et ta weel terweks jaab“, ütles tohter jumalaga jättes.

Tohter seitis ära. Zrena jäi haigeaga üstinda, tes warsti jampfima ja walu pärast wõistema ja hoigama hattas. Zrena ei lahkunud minutitagi haige weedi juureft, waid ramiitset jöda, nagu õpimud haigetallitaja. Teisel päemal langes haawatat minestuseje, õhtu eel ärkas ta üles, ajas silmad päran lahti ja fufusid nñrga häalega Zrenat.

„Kuulge, preili . . . mina, wõib olla, furen warsti ära- Tättle siis minu palwet, mitte juft minu, aga ühe teise pärast,

Teie saate ju aru. Kuu aja eest tagasi, eli meil teie ema-dega lahina, Meigi all. . . .

"Meigi all!"

Jrena süda waltutas, nagu tahaks ta tõheda.

"Meie reuifime tajakstei Prantšijale celwõde jalga juurede. Mina ellu kõi ees. Siitluses reuifin ma wahi päl etija feldatid juurede ja piifin talle mägaga jeltajit läbi. Ja tan-ges. Mõne minuti pärast piirafime meie maha, kus teie feldatid fess eliwad, ümber, ja tapfime lihtitefe wõitlufe järele kõi teie jeltatid maha. Kui ma jälti majaft wälja tuln, nägin ma, et minust läbi pietetud jeltat ütles tuijus tõe-st ja mind ema juurede fufius. „Täitfe iurija palwet,“ ütles ta, „kui Teil wähegi taastumdufti on. Saadate, mit-en fiin riina päl medaljen, wõitfe jeda; fce en mu mēroja käft. . . . wiige fce talle tätte, etfjge ta ütles. . . . teda fuf-futafje. . . .“ Ja jefietas midagi, aga ma ei fuitfunud. Ma muhadrufin ta juurede, ta fuitmad lätifwad aga juba tubufite, hufufte pälle ümūs wemine wabt. . . . Minul en ta mēroja, ja ma tubafin tema mērojat ütles etfda ja jeda medaljeni ta tätte anda, aga wõit ei faa ma jeda enam teha. . . . Siin en fce medaljen, eht kiate teie teda. . . .“

Haije andis medaljeni Jrena tätte, waltis ja wani ema fuitmad fuiti.

Mahwatanud fuit faketel läks Jrena laua juurede; nērga eelamli walgufel tundis ta e m a medaljeni ära.

"Tapetud, tapetud!" jefietas ta raja, mēlema tatega ema palawat pälle fuiti heide. "Ja ei tule enam tagasi. Tapetud!" Mahwafatund, nagu raibe teerete. Ja fce fiin. . . See en ta mērtufas, fiin minn weedie, ja wēitē efa, ta faab kēwēf, läheb fēru, kus teda mēroja eotab, ja faab ehnellufis. Aga minn Heirid! Eh wōgew Jumal, kas Ea ei nufite furtajetajit? Kus en minē fūgus? Rukite teda, Jofand! Tapa teda! Nāgn nabtu ta todu-maad ega mērojat enam. Wäfe ta ema äsfata pēga fēdu eedata ja ema fuitmad fuitwats natta. Wäfe ta mēroja lõpēda — nārtfida, eotamifega. Wafia talle tätte, Jofand! . . . Aga, mifs ma eotan, ma wōitfin iē tätte mātsta? Siin en Heiridid mēf — ma wētan jelle, ja fēen terra, ja fiis en fūllatt, ilas nā wōifanad wōlja felle raibe. . . . Aga polegi tēfki waja. Ma tahen fiit eemale, ei fce enam ta haawu, ei anna talle rehtmūd, ta fureb. . . . See en nii ter-ges, teegi ei wōi fellewārat minn fēbta pahasti mēfēda, ma wōitfin ju magama jādä. . . . Muidugi nii. . . . Aga ei. . . . See en bābemata, fce en alatu. . . . Wāfif abita haawatut tapra. . . . eh fce en alatu. . . . Aga Heirid! Kas tema juumtēfa ei wādane Meigi all? Ja tema mērtufas en fiin ja ma pēan ta elu pōifjama? Oi, fce tātē üle mu wōifotē — ma ei ele mitte mēni piha. . . . Wēri wēne eef, ja fui fce patt en, fiis anna mulle jeda andes, Jofand. . . ."

Ja tēstis ema fuitmad ütles pūba pilbi peele ja palus. . . . Ta hūges mōsfas birnuis nērtis — fāttematōmifje ja andes-andmifje wahel.

"Juna. . . . fuitdi nērtä, haawatu bāält. Ma fce hale, wōeralt fuitmad bāält tungis wāfie neiu fūdamōefje ja tātē-tis teda bālewfēga.

Siitluses jaumtus ta haije wēedi juurede, wōifjefwate tatega paltis ta haawatule juna. (Nēfel wēelafimad pifara, tafistamatati, nagu fēwēel pafufit pōsfēdes.

Teifel pōerwal fērtis tehter fiia ja tehtis Jrenat nāhes, neere neiu juuffid eliwad ühe eega baltis löinud. Aga haijel eli juba heeris parem, ta magas, ta nāel ilmus nērt pūna, hingamine eli ühetāne. . . . Ta elu eli pōafetud.

Lastele.

Põhjanact.

Pilditene minewat. Argabi Põhja järele

3. Lõpu.

Pēis taltis teedni ära jekteta. . . . Medus iia juures eli tal hald eada. . . . Oma eli tal juba fiis jurnud, tui ta wōitene pēitfene eli, wēdras-ema eli aga pēitfefe wāstu tui ja riitaks. Kui iia teedni tugemate läks, hāf-tas ta pēitfefega tērelema. Juba en pēitfe lābida fatti mēr-mud, eht jalle iia jaltis paigale paunud tala ära fēdud ja terwe pōerwa minēdaga jektand; ühe fēnaga, iia ferd eli tal asja pēitfefega tērelema ja mēitfēda.

Pēis taawas fuuremate, ja felleja ta ühes ta fēnd. Nufitad eliwad tal juured ja tugewad. Ühe aimä heebja wōis ta wēedi pēlja fiije fiina wēdras-ema ei pēf-mud teda ta enam, felle afemel aga fēimas ja fūltifes reh-tem tui tal enne.

Ia eli talamees ja lots mēitfēde pōerwate, mēni ferd ta fūnte ajats wōlja, talapūnifje Wāgfesle merde. Pēga ja wēdras-ema jainad tabeteli fiin, ja terwe pōerwad tugis ta fiis tāmberis abju ääres raamatut.

Nāgi aga jeda wēdras-ema, fiis eli tui tabu! . . . "Siinust ei faa midagi teijat!" fūndas wēdras-ema. "Wēljāts oled ja fūndiud — fied nagu fari tapas, aga iē iotak ja loeb raamatuid, nagu mēni berra! Tēts ja mait mājagi aidand ferra pidada. . . . Kūll ta aga eotad teiba juna! . . ."

Pēitfe wani raamatu pēune ja lots alandufit emitfeli fältä.

See tegi wēdras-ema peeli pēerajete.

Kui iia tebn tuli, eli tal ehnine ahi, iate pēitfefe üle. fāebada. "Ja en niigūne laift weiti ja fēnatulmata, loeb pōerwaj pōerwa ainnit raamatuid!"

Ia fūtus peia enie juurede ja ütles:

"Ei maffa fūmufangufel neid raamatute riifund tugeda, mis en fālamel raamatutega tegemini! . . . Wāata, et ja teimefēd neid enam ei fce ega aga ei wida!"

Sellest ajast pōale hāffas pēitfene teedni ära fāima Ja läks ja fūffas paabi fēde, ietis fiina fiije, ja fūfaji ei ehtfand teda fiin tugemaj. . . .

Ia nāgi, et fcl fēmel pējaga teime ei faa ja fce tugemini ei jata, fellewāraj wōitēis ta teda eniefa fāla-piigale ühes.

Siin nāgi pēitfe ehnifje ferdä juuri jāalagendiffa, mille pōale pōite pimefama helendūga paetis.

Kūnda nāgi ta fāmekatijid pētradeaga fēitwat, neude ehnafajid, mis pētranafadeaga eliwad ära fēdud. Sāält nāgi ta pūnatat pārtimuri fānwa ega pōifjefewēent.

Niind ardas alles peifitsees tundmus fedumaa tenaduse üle.
Temas ardas mēte, ja peagi jündis ta eimene laul.

Malamehed elatuvad talda äärel teistees ja tšituvad jāsiti
talu püündmas ja hülgeseid tapmas.

Enam kui ühe tēd taudis jās neid āra, tšis nad tūnd-
matatele laartele wälja pääsejivad. Zāsiti pääsivad nad
ema ingewate teefituteja jälle merefaldale.

Mannil muwajal teitus ta tūndis taupa teefitus ja
waatas waitter merpinda, nagu tahats ta teada saada, mis
jāal jūganwas hurelittude filmade eest peitub. Taewas ja
tābeet, meri ja maa ning taljud — tšiti aratatiwad temas
imeestuit.

Kui ta tšiti fedu tuli, eli tema wēdras-omal jälle asja
temaga tšititjeda.

Kate Wene teefist raamatut, mis temal eliwad 'ainuad
tefist ajat Wene teefes: Zmetrinast grammatika ja rehtenduse-
raamat; ammu eliwad nad temal juba lugemiseja pähe jäänud,
nendest ei elnud enam midagi lugeda.

Tal eli himu Kadina teelt dēpida, ja pidas cūesies nduū,
teefpōrast Meftwasie pōgeneda.

Kedus magajiwad tšit.

Ja paui taks jāsiti teiga, tšititeje tajuta weel tšige wii-
mate, wērtis tšititeje teiba, tšitatanud kala ja lōts wälja.

Taewas eli teiga ja tšitandeb nūljensid tābeid hūljajis-
iwad, kui paljud iima armuta jatahitmae.

Ja teades, et tema eel tala weer Meftwasie tābeid, ja
arwas jellele tee pādi järele jaamat.

Ja tšite teie ēē ja pōewa, eliwat tuli talle nūo jame-
teblane oma pōdraga järele. See jamejeblane wīs tēda
tūni tšitani edasi.

Semmilin hatlas ta unesti edasi minema, aga teie pōe-
ma dšitul tšepes temal teid āra. Eli tšitui. Kaste eli tal
edasi jaada. Tšitui lōts hurete, lūi pūne, ja hatlas tangesti
tūistama. Zēnd tšepis-āra. Temal eli tšitui, aga pōd eli tui
tules.

Ja tšitne maha. . . . Rāiget āga, peaaegu ta pādi te-
bat, pāistis pōhjanact: tājale pāistega; ta nūgi aiuntt jēda,
tšitui eli jeganini. . . . Aga see tābt pāistis temate.

spatielct fēlulctete betin — talaweer tāts faunite ligidatt
meeda! . . .

Palju āga en jellest mēēda lūind. Kūa en āga
Wene taft, kelle juus Mihail Wemenešewi nimi tšitineja
ei elāts. See nūgi jūn en tšitine tūntja wēnelaje Mihail
Wemenešewi lapjēpēwēit.

Mis tarwis —

Mis tarwis pandaks huletaja hauat
Kūlm kiwisammas palgaks pūsti weel?
Jū kūllalt kiwidega pilusite
Te tēda, kui ta kōndis eluteel.

Ta hauat pange kroon, mis kōigist kaunim
Ta sūda soojalt tuksub teile ka —
See kroon, mis kōige ilusam sin ilmas.
On see, mis kandis Onnistegija.

E. J. v. Grothussi järele E. A.

Nalk.

Waike suwe-ōhtu wilus
Uimudel on metsad, aasad;
Kubne kuu, see külwab kiiri
Siinitaewast tšies ilus.

Zirts, see sirtsib ühtelagu . . .
Ojas tekkib liikumine . . .
Sulinat sää! kuulob käija,
Kuulob hingamistgi süga.

Ojas, kalda serwa taga
Supleb ilus näkineiu
Kūed ja kael, nūi walged, armsad,
Wälguwad kuuwalgel āga.

H. Heine järele J. Tamm.

Teistest lehtedest.

Geeti ajatirjanduses tuleb niind lūbe heotiga
enam muneatui, tui jēda muidu mitme aasta jeeftul en
jündinud. Uus pāewateht hatlas Geeti teefes ilmu-
ma 9 aastat eimise pāewatehe jārji. Kūna wābe juu-
remat wāi rahwal 3, ja taks tēd juuremal Seeme rah-
wal 8 pāewatehe en, ei elets eestlattel ijeeneft takte
pāewatehte juft palju, tui āga meil jelle wēdra ārtjuft elets
tui naatritawastel, ja uus leht oma lūesande tehane jaab.
Kas nūi fūnnib, jaab āga nāitama. — Kūna see unendus
alles aasta tšeposele teet jaab, fūnniwad mitmed muud
unendused nūidjama. Alajelt „Uus Aeg“, mis ju enne
mēnda tēda oma ajupaista ja teimetuift wahetanud, tēd
ta nime, jaab niind jalle unenduse elāts: Sinna tuleb
uus emanit, unendatud teimetus, ja leht hatlas nādatie
tētm tēda ilumma, juurelt pāalegi, nagu ije tēetab. Zēduu
nūnamate teefitūle! — „A i s t i r a h w a p ū h p ā e w a
t e h t“, mis ligi weerand jēda aastat muntmata eludes elā-
nud, laetas hiljuti jurma tābi oma eimiseje teimetaja, ja
nagu nūstawat peeti tūlume, tulewat fūna teimetusesje niind
uus teefēnd, millest nūi lehele tui ingelate palju hāād
teeta wēit, tui tšiti nūi tābeid nagu minna wēib. — Wa-
heft tāhtjam tui muud muntused, en āga jee, et berra A.
Grenzstein, Geeti lehteje teimetajate „wanem“ (jenier), niind
„C t e w i t“ tūhne ja oma ajeime maunde jātāb —
tellele, ei tea praegu weel elēda. Grenzstein en jelles tū-
tis Geeti ajatirjanduses „reterēri“ jaanud, et ta oma ajū-
tatud ajalchte ligi 20 aastat lūhtejeent iji en jūbatanud,
20 aastat en „C t e w i t“ lūbe tšie all ilmunud, ja en temal,
jēda tūmistawad fūll tšiti, Geeti awaties elus tūntaw ja
nūjume elē elnud. Edepeit tuleb fūn wiostisti mun-
tus — mis peele, jēda ēpetab āga.

Lõnnu laul.

Haledasti, ärdasti
Laulis linnuke,
Laulis lahkumiselaulu
Kallil' kodule:

«Jää nüüd jumalaga
Põhjapiirike!
Rändama siit ära
Peaa kaugele.

Saaksin sind veel näha
Heldes Eestimaa.
Wõiksin sinu wainul
Weel kord hõisata!

Sinu kaseladwul
Rõõm see täitis mind:
Wõorsil wõoras ilu —
Kõju ihkab rind! —»

Reinh. Kansen.

Itaalia kuninganna Helene.

Kolmes riigis eedati tänawu lewadel troonipärija sündimist. Aga ei see sündinud üheski; Serbia's, kus seda kõige enam waja oli, läks lugu üldiselt haledasti. Teised taks riiki jätwad enneti noore wõlu ema walitselatojaesse, kuigi see mitte troonipärijaks ei saanud. Aga needel oli troonipärimise ahi muidugi findlal jalal, ja eedataw pärija wõib ka itka veel tulla.

Itaalia elawaleemaline rahwas nimelt ei pannud oma loetusel pettajaamist nagu tähelegi, waid hõistas täiel rõõmutundel oma noorele kuningannale wasta, kui see wõitfe printsessi Neoma kuningliku palee kuldkäelise panti «mis seda ju mitu korda ootas». Kuninganna Helene on selle mõne aastaga, mis ta Itaalias wiibinud, Itaalia rahwale üsna pailapiets saanud, sellest kõit waimustatud on. Seda ei julgenud sel ajal naljalt loota, kui seekeene freempriinti Wiktor Emanuel enale mõrja ühest perelennast tois, mida dieti muude Europa walitselate perelendadega ühewäärilisteks ei tahetagi pidada — tiluluse, harimataks arwatud Montenegro riigilise wõrwi tütre. Aga taga-

järge on näidanud, et neer kuninganna Helene kõigiti selle teha wõariline on, mida saatus talle andnud. Ta on kõige ja weene harilusega, aga selle juures emeti libija ja lahle eletuga, nii üheas kui tees; ta juures ühinewad tuur ju-dameeladus ja sihiindel piine amfate aadete peele kannis tehtuldas.

Kuninganna Helene on esam perenaene ja talitab bää-meetega tihti kõrgis lee fallat, kus nimelt oma tebumaa reegafid walmitab. Mõranis esam on ta tana praadima; tadunud kminga paremad juutafid ohtead ta minija tiip-setatud tanad.

Montenegro mägede terwes õhus on kminganna ju wa-rafeit neerufest jaadit ta tebarajutustega tittaw, aga pele jingugi bellinusega ära rifutud. Ta jõuab, ratjutab, sõidab jalgrattal. Kord oli temal wiimisega apardus — tittus tutterpalli märke liima pööle. Kõll ajas end tähti jaitule, eme weel kui aitalad juurde jaitwad, aga abitaaja oli ta waroti jöäl ja haffas ettewaatamatuse päraft raptema. «En-nas, eled ema riided ära määritund — tuda nüüd wiimeedi cest trepist hise minna wõid?» turtis Wiktor Emanuel.

„Zul on õigus — ma ei tohi kääit minna,“ lauius Helene rahutult, ja — läks kõrgitrepil kaudu ema tuppa. Mingit meelitust ei jalli ta. Kord tittis kõgi bertie-ginwa ta iluafid juutfeid. Kuninganna lauius wilalt: „Mu juutied tanaad.“

Waevalt wõib õnelistumaf paari leida, kui see neer-paar; kõige jaitus ei teela neid rabulist perelenna õune maitmalt, sest nii tihti kui wõimalist, lahtunad nad õue-elust ja ajunad ühele wõitfele saarele, kus ainit paari teemti jaitfis itsetejele elamad. Ja nüüd on neil ta ema wõitfe kallistada.

Meie ajalugu.

Pärnu maalenna karolufe turateemini teesetelut 26. juunil on õp. Meimani jeeviti Gesti karolufe Zeltfide aas-taraamaduid wõjalaetamisteks 100 effemylari tellida õtjus-tatud.

— Pärnu Musse jaitfis elewa piltide näitufe üle, millest minewa ford wõitfine, eled wataajatele weel mända hunitawat nimetada. Kunstmaailja G. Winkler on Tallinnas sündinud, Berlinis prof. Gschke juures õppinud, ja ema piltidega Peterburi näitukil juba kannist tähelepäramist aratanud. Mõranis leidfinwad tema juured piltid randa jeekonud jeeumulaewast „Kiubrat-admiral Aprakfi“ tähelepäramist ja kõigeldergemates ringfenda-des. Nagu lugejad mälestamad, jaitfis see hiigalaeu Suur-saare randa kinni, ja terne raine etja teetati ta tallal, enne kui miirakas lahti jaadi. Gerra Winkler tegi lume sees jää pöäl jaitistes laewast ja tema ümberjait rutilufe wõitfe-pildi (stijze), mis ta näha pandud on, selle järele maalis ta siis teonus taks juurt pilti; teine on elektri walgusel mō-ärarini tere. Näitufel on ka noore, anderlika eestlaja P. Randi pilt „wana eestlane“. Wäga hunitawad on mit-med Iobiefeni näepildid, ja A. Morise „Munk ja nunn“. Tähelepäramise wõart on Midala tiritu jeeft-pidine pilt, jaitfe see on üks kõigewanamateft tiritufest meie maal. Kõrta rannast on üks wanaaegne „wifingerite“ pla-

mis ehitatud siin 12 aastajail. Sõaga tähtepanamise nadid on näitus sellepeale, et jaa palju teemaa tehti naba en. Nüüd on ta juba piltide Pärnu, mis maa- lisa juu walmistatud. Meie odeme siin waga ilusad lii- wõrwi fujutuses Sõaga-Pärnu jilla, weewõrwi maalitud Pärnu jellakalt Jamuiste, Tallinna weamast ine. En- lahju, et näitus lametat aaga siin ei wõi weidada, waid ju selle fin lepu lahtu. Sellel weel jee weidimalt pole eluud, tsetu emeti nüüd aruabst ja tähtiat näitust waatama, mis tsetu meele-ntendamat iden annab - tubat teed kõrge- mat kui igapäised lüubulud.

— Geeti laulijanna Aine Tamu on hiljuti ka Pendenis tontterit anduud, mille üle kaasilid muu- arwenstajad ühel häälet kiitust awatavad. Tai olla in- tamiferaat mabe ja jüdanfultatw hää; tema launda nii- tunde ja münditust, et tsetu iden eema etteandumist- fuulata. Imeetama paneb ta see, et ta wist teiti selge- estab. Muutust on kütutud ühes etateerimise Pendenis- elimele selistina taala laulma.

— Pärus Afrika ilmad oliwad weel täna- wu juuni lõpul ja juuli algul. Kui taigat fuumust on küll ka endistest fuweld eluud, aga siis tsetu jee aluud mehed- päwad, kuna täna- wu müru nädalit ju üheljuu- fterwata. Mida müüd nagu muinaajutut fuulime, et liima jesse mune- teeta ja leiba fuipetada wõib, jeda etes nüüd hää- lene et- mada ta meie taemataate all teetw teha — päwapaistat eli- liiw nii fuum, juu feldwnt, mis on täies jala ära pletas. Jümeised higitatimad tset kallat nagu fannalei- lise. Sellel- igaste weidimalt, etis weel jahuutit, aga häda eli jelle- gaagi, jett Pärnu pele eli fuulwaga higitat feras. — Need mē- ningad fuul- emid, mis en, ei ulata higitat rabwa tarwi- tuse, millest nad küll ta pelaj määritud. Ei ele juft armas, niingune jegi-ufumme, kuna ta riided ilma kätte- jäänud. — See aj tarjuf ette parandut, aga kes teeb jeda? — Suurt jahuutit küll ta fuulene ei anduud, nimelt- palataw päwaga, kus wehja üena leige eli — fceem weel- tui dnt. Müüen on fuulwafet ifta lugu nii, et etietja haib- wette minna ja end määfats teha en. Aga jell fuwel eli- wette minna üena rēdm, weeti wälja tulles aga eli jaba- d- tudmus tugen, mis aga riide- jee faades peagi fadu.

Emeti — jeda häda, mis fēwa fuumne higitatimiga- teji, wõis ifta ära tauda, juu pabemat eli- efes. Küid jeda en. Hēmataga eli jääraste ilma- tega muudigi tere, aga — ruffio fuimras ja fuipies eume aagu, niing tēwili- fēfēb eume walmimist ära. See abnawad üena häda- ehten.

Palawahada pele aga jingugi meie maal ifti, waid jelle- all fannatab terwe Pēhja- Gurepa, naga fuulda, enam weel. Jēgi fuulmat Meesimaa l- eluud 34 graadi warjus- fēfja. Tēfama lugu eli müüd jabadal Angliamaal. A- merika eli palawne alles fēti hull, ja mēne arnawahagi, et palawa laene jält Gurepa- jee wērenud. Küid etpēlad- jeeletawad, et Gurepa fuumne jüntamas jüguud olla, alati- fe päwapaiste ja tuulwafine idtu, mille läbi fēit jee juu- fceen, mis päite maha kallab, naga hantades fēu päite- mējub. Pēeret wēida juu aluud tunde muutus tūna.

— Gēstulawad reedel algab meil jälle igara- stane, f- a- f- a- l- a- a- t- wēi jaarmat. Küid elab ta juuremat e- f- a- l- t- al- uult weel euma wanast fuulwafet, fēiget a- f- a- j- a- pele tēmaf amun- enam, aga ära ta ei fae ka, waid teeb ifta feline nädali

jeeltju müüd wafles Pärnu eli ja fuumist fuulati. Ar- watawasti jümbid jeda ka täna- wu niifama kui i- ga aasta. Seetēd en jaarmatgil jēdraline audis ta ligi: S- a- l- o- m- e- n- i- wēdēra maa l- e- m- a- d- e- n- a- i- t- u- s, mis mēn- dagi nägemiferaat paffud, naga lugejad fuulmufet ligi- malt leiwad.

— Enne jaarmat ju eli Pärnu Wintteri piltide- näitus ja Mäa Sufja teatri näitufe jeeletend. Wilmame- audis juu mēnes tēfin etendusi; näitemine eli, jeda peab- attema, meine, aga näitemid — nende fēhta on küll pa-- rawad wafitad, jett fēidelda eli jundats neid emeti nii palju- tui waja, ja wāleagi ei ulatats jee fuima fuu waja. Mi- nus mēstift tift, mida ta waadata maffis, eli Gēthe- „Kauft“, mida 7. juulil nägime; jee audis emeti midagi- waadata ja mēldela, ja e- f- a- l- t- jett jeda ka wimufet dnt, 12. juulil, etendatud tift „Kēerue“

— Küid muu eli pūbas „fērgē famp“, nali ja ifta jälle- nali, muud fēti. Mētlema paneb, et mēmad näitemi- f- a- n- l- i- l- u- d- enam muud eli wēlgi fērutada juu nallandif; tabad- mēnda tēfemaf tifti, juu mine aga fadunne „f- a- f- i- f- u- f- t- e-“- pafwete. Aga mis fāal teha — „ajawoelne“ en näitamit- niti. Mēlajali tiftifid n- u- e- t- a- f- f- e- ja tiidetafse, mife juu neid ei pea antama? Et Schilleri nēne, teater- elaj rahwa f- a- s- w- a- t- a- j- a, jell meel naga pitamine- fuulnub, kes jelleit hēdida läbē.

— Teatri etendused fērwat paffufimad idēn 7. ja 9. juulil ta „fuured fentērid“ fuulmaja „Jalengio“, mida 40 meheline fceown mēngufeer audis; jūbatajaf eli fapell- meitēd Vēginēfi.

Ma meie fuima mēlemad Geeti fēltid pidustajimad 8. juulil. „Walgus“ eli Alling- Wēme meete prelt- nō- temang ja „Fuadas“ neiu Alice Tamme fentert. Et idē- bufid niti mitmel peet lahti, ei wēnuud e- f- a- w- e- f- a- j- a- d- e- fuajal- palju ella.

— Jalgatata- fēltif „Wambel“ eli 1. juulil wēd- u- f- d- i- m- u- n- e, kus rehkesti aubindafid jagati. Kendeft jai- A. Pullerits fēlm I ja übe II aubinna.

— Tānajes numbris leiwad lugejad pēdēpildi, mille tēfifit edēpildi tifti tūna tahame. See riiditēd en Geeti fuulwafes keni pea üena tūndmata, aga eubed en niti- hūmitawad, et meie lugejad fceutufe järele niifugufte piltide- üle rēfemustawad. Neid en emafefast mēstatafud. mis lugejad oma fēletamifē hēlialt waatēmift ja mētle- mift nēuwamad, aga juft jee teeb idēn ja teritab jelle juu- reed waimu. Pēitēpildis en üfs fuju pēidus, mida etse- fēbe waadates jingugi ei fuima, aga terafel, i- g- a- f- t- f- i- f- i- f- t- fuulit- waatamifil iduud wēidufuju üena fēlgeft hēwfa waataja- fuima ette. (Efs harjutagu me lugejad nende kallaf fuu- oma- fuima ja mētet.

— Täna- wu Wilmama pētajate jined en Mel- marisē tēftu fuulufu, ja apgat jee 22. angufit.

— Andru neiu karefu- fēltis pidas 1. juulil näite- mēiti. Juu eli rehkesti ja rabwaf ta hāa fuul e- a- wētmas. Jēfēfufel eli 175 rbl. ümber, fuul maha ar- wamata, ja afu juu wēi üle.

— Jorift fēabafatata „Nēwifit“, et jāl pabateed wim- f- e- l- a- t- j- a- l- fēfēfate minna. Wäimud tahwet jaanud Teri waid- wargufte läbi, niipalju kui teada, 3000 rbl. fahju, jee en- palju enam kui enne.

Lühula priitabiti tuleterjujate-selts pidustas 8. juulil oma aastuse 25-aastast juubelitähta. Vileme olivad ta teiste linnade tuleterjujate-seltsid tututud, teda paluti jaabitud oma lippudega jaata. Saabitud jaatunud pidule Tallinna, Haapsalu ja Värnu seltsid. Värnust olivad 4 jaabitud, Tallinnast 6 ja Haapsalust 10 linnund, siis veel Haapsalu tuleterjujate palmaskeer, 20 meest juur. Saabitud pidustas laup. õhtul, weeti lahtetati wassin ja jaadeti neid walmismuretetud korderitesse. Lühula majaan-nitund olivad nenda lahted olund ja lülastele teretit ja ülespidamist ilma mingi maffuta andnud.

Pidupaewal, kell 12 lõuna, ilmsa, aga wõga palawa il-maga, lõinad Lühula tuleterjujad lippudega jaabitud nende korderites ja siis mindi Lühula loofimanitu, baron Burghöwdeni juurde, et teda ära tulla. Koosi omanik, kes Lühula tuleterjujate-seltsile palju hääd en teinud, ja ta nüüd jelsile uue lipu kinkis, nimetati jelsi auulitneta. Eõält läts pidurong kirkusse, kus kohalme Lutherau-u-pyrtaja pidustuluse pötsa ja faks laulu (sesti keeles lauldi. Siis läts reng terebaste ehitud priitimaajase, kus paradi peeti ja teik priitid ja tulekatsie riistad näidati. Wimetu-teel peeti reng mitu torda tinni, tulla Lühula pöenad ja prellid lippusid traantidega ehtijunud ning pidulistele lile-tuludest anneti. Priitimaajast mindi tedaritnude kirkusse, kus juur pidusest algas, mis kella 6-ni wõltas. Eõõpi-ajal peeti mitmed teneb. Himeke tene pidas Gostimaa meiksitnude päämees baron Burghöwden, siis Lühula leski-omanik baron Burghöwden. Siis jelsi auulige ja ajutaja hra Mörmann. Selle järele pidas taval tene üts Tallinna jaabid, kes Lühula jelsile ilusa hõbetaraja kinkis. Siis pidas üts Värna jaabid waimuata tene ja kinkis Lühula jelsile, Värnu jelsi nimel, tulla lippuata. Pöäle jelle tenelelõwad teijed jaabitud ja pidulised. Piduseõõgalt läts reng pidulisteiga muusikimängu jaatufel Allatula kulaie, kus jaaltel jelsi jelle 20-aastase elemije mälestufes terwi-tati ja tema lipule hõbenael hieie köödi. Allatula priiti-meeste jelsit en 20 tegawat liiget ja ta wõite pajunakeer, üts priis, kartjananker, weteranid ja ta wõite priitimaaja. Allatula jelsitümed en tubid mehed ja tennunud oma koshut, aga manüeri juures, mida nad tesseletate ees pida-simad, olivad nad nii koshetanund, et tegewus mitte nii torda ei läinud, kuidas nemad hõda tahhivad. See ei wõigi teijiti olla, jelt ühe nii juure, lätinawes rüetes jello-kenna ees, ei wõi wõitejeli jelsitüjeli nenda, et teik hästi peats minema, nagu linna-jelsil.

Allatula läts reng juustaji ehitud talutõhta Janniete, kus koshui jeebi, müened laund lauldi, tantsum ja lühajasti teos elbi. Eõpelsi eli tere tulerõst. Kell 12 õhtul mindi Lühulaie tagasi, kus kühis õhtusek eli. Linn eli tere-dasti lippudega ja kafeedega ehitud ja akteuel pölelõwad sääinlad.

Selle pidu teimepanel ei ole mitte üffi tuln, waid ta palju waema uduund. Kes jelle juures teik teed en teinud, ei tea meie täiesti, aga niipalju tunnime, et neer baron Burghöwden teige jelle teimepaneli juht eli, teda siis ka piduseõõgalt elada lasti, tulla ta emalt peelt jälle Lühula

naesterahwaid elada lastie, kes ta agaraoti aidanud ella. Wõga röödmotaw eli naha, kuidas wana baroni-herra, kes ite natukene haiglane eli, pidul alusest lõpmi ligi eli ja siin ja jäll terealdas. Lühula linn ja ligitend wõinaw rööm-sad ella, et nende teel niipugane lahtle ja hää herra lei-dud, kes ühtegi uhkust ei tunne, waid teistidega, kas keda-nit wõi taluuep, lahteteli jelsit ja juur ajal — niipalnuti ja tema peeg, kes jila wõälitine en. Niipugane mees en wõärt oma nime kanda! Tema ei ole mitte üffi meis-nit, ei, tema en enam, en ta inimene. B.

— Weni nädal tagasi lõinad ajalehed järgimise teate: — Zel aastal en Jürjewis pöäle 18 gümnaasiumi kaowanidtu weel wiis mitte-gümnaasiumi kaowanidtu lüpu-efkami äratu-nud. Need en: 1) Kristjan, 2) Markus, 3) Wõer-son, 4) Meier, 5) Jernast. Need wiis mitte-güm-naasiumi kaowanidtu en teik Trefneri erakoolist. Eõbrakult peeti tulleme, et ja nendeit, kes gümnaasiumi kaowanidtu lüpu-efkamid tegiwad, kato enne Trefi-neri erakoolis en õppinud: nii actunud Ade Wäno minemal augustilul Trefneri teelisi gümnaasiumi kafeekandase, Pant Kistiti aastat warem teitomentase kasei.

Kuna praegusel ajal armuliku riigiwaltijuse ja haritud jeltetendade peeli erakoolide kühitnu teetamist nii wõga tähele pandakse, en walt kohane, kui me Trefneri erakoolist piut laemalt täägime.

See eli juba mitme aasta jeeftin ainuie erakool meie teimes tubermangus, kus terve gümnaasiumi tarius läbi-wetasse, ja kust iga aasta ülema kasei õpilased gümna-siumi lüpu-efkami äratetud. Siin, kui erakoolis, wõib ta mitme aaga peelest wanemate ja kaowanidtuie ijaaraliti joewiid enam tähele panna.

Näitufes wõetasse jila igaühie wadun, ta wana buise pöäle waatamata. Kii olivad uudeist, kes kase-olewal aastal jelleit teelisi lüpu-efkami tegiwad, mitmed nii wanad, et neid wanadue pärsit treme-gümnaasiumid wadun ei wõinud wõtta: üts weist eli enne jelleise teelise astumist teelisepeetajate inestitnide efkami teinud ja juba mitu aastat tinnateelise teelipeetaja, teine eli juba weterenistnie aja äratetunud j. n. e. Ma teelitingimised, et kaowanid teeli peelaasta tehta teiti, teiti, korderi, ja õppimise ning elamije ülewastufie eist ainitul 110 rubla maffad, en palju odawamad, kui teistes jelle programmiga erakoolides, ja pöäle jelle alandaltate weel wendadele, kes kerraga teelise tawwad, maffud. Meelitalu en kaseide turgule järele. Me-üidie en jee teeli, nii palju tui talgi wõimalist, teik laste-wanemate tawelwitad joewiid tääinud; jellepärsit ei ole jäll mitte ainitul meie teime Balti tubermangu linnadeit ja maatenadest kaowanidtu juurel arwal õppimas, waid ta Pihkna, Peterburgi, Moskwa, Ratuja, Welskajele ja tei-sed teletenid, Tschetabulit, Tschernigow, Hartow, Kre-menschni, Tšisti, Gupatiria, Edeola, Pödz, Pölez, Woro-jawi linnad ja mitmed maakenad en jelleise teeli kaowan-dilla jaatund. Ja need en loedetud haridut siin rohketeit teinud, mis jelleit teigun, et mitmed endiied teelipeetajid, kes jelle teeli olivad läbi käinud, nüüd ta juba üllateit oma õppimise en lõpetanud, teikad aga tui teelimeitrid, kir-jutajad korderites ja koshutes, apteekrid, eht tui teijed aneti-

*) Tema piit en „Linda“ nr. 23. Teda nimetati nüüd ka jelsi auulitneta.

nitud mõistates, wabritutes eht ema põllul walitsejatena wõi peremeestena eht muudu tegewas elus ametis ja tees en.

Ilmbed faktid uhat kaswandiftu en pitemat eht sühemat aaga jelle teeli jettometeintuime-aastate teestje ajal jään dypinaas elund. Ema talutitu tegewu eht en jee teel Balti kubermangude teelide rejerimide (ümbermuutmiste) ajal ta teiserlitu tanu ejalises jaanud.

Seemene sellele teelile, milles wiimisel poolaastal 285 kaswandiftu ja 18 teeliõpetajati eli, et ta ta tulewitus, tus lähemal ajal terve riigi teelide muendus walmimas en, jendu mõda meie teedmaale ja laugematele ringetadele taju teefe.

J. K.

— Geeti põllu- ja käsitöönaitu ehtewal-mistujets Emales äares tehtafse juure elawuaga teeb.

Näitliffude kände pidajatele en tuntud tegelased waltitud.

Aunhinda jada tänawu eht naitu eht rohkem olema, kui millalgi enne. Geeti Põllumeeste Zeltis en enesele tänawu eht ma aurahad muuretuud. Reed en lõbedast ja preng-sit. Põlde aurahade ja tauniatuud tiitfeliõade aunab Zeltis weel mitu jada rubla jutaraha aunhindadele. Põale hariliffude aunhinda en aga naitu eht weel aruterbeid wäärtasjalise aunhinda jadi Zeltis jēprade poolt tulemas. Nimelt „Postimehe“ toimetuus määras kõge ilu-jama nacerahwa-käitē eht aunhinnaks tegu raamatuid raamatutajaga eht rahaga, wērtja jeeu mõda.

Peterburis en linnaamet aruande järele täinud a. 5389 inimeist jesse rannand. Zündniete aru eli 36,027: juri 36,520 inimeist; abelisse astunud en tubande elanitu tehta 5. Kii en paluinaas weelgi juriate aru jündu- teit j uure m, tuigi jään nii palu teruise heiu tehta en tehtud. Päälinu jureto ajajoeftu rahwast tühjate, aga jisse- raudajad täidawad teha itta.

— Teede-ministerium mõtleb tõiti litjarööpatiji raudteedid ümber ehitada, et neid hariliffude kaubawagonite jēdude jündjaks teha. Stijarööpatiste raud- teedele tahetafse teimandad rööpad panna, mille pāti tarwi- lifel teral kaubawagonid teistelt teedelt edasi jasta teidit. Teedid tahetafse rulumal tenad teada.

— 3. jundi eel eli Peterburis teie kēne, mis palju kahju tegi. Kella 1 ajal eēsi täis tange paut. Eli nagu elekto maawarjimine elund. Pitse kēs taunatas isearanis Narwa linnaajagu.

— Kabinimister en hult talurahwa kogufondade pai- weid kroonu wiinapeedide kiinupanemise asjus täitnud.

— Kōngide hitjaks jäänide hāda tahtuud teedemi- nisterium ligemal ajal findlasti parandama hāfata. Taheta- wat aru määrata, kui palju waaguud nimelt rōngis wōib olla, et üleilajete waaguine jeadmifega neia ei talutatafs. Teijeto tahetawat fdiqit raudteedel juured neia-teiseli eht we- duriid jisse teada.

— Soome maa nneft idjawaēse adu jette, mis „Waltitufe Teatajas“ ilmunb, teatame weel jargumifed mää- rufed:

Aunjarje ja ifamaa kaitstmine en igāibe Weneritiigi alama pūba kohus, ja jelleparast peamad kēit Soome maa meeste- rahwad, jessuete pāle waatamata, wēteeniistufe kohust täitma.

Kahaga waljajimine wēteeniistujett, ja teife ajemele jaatmine ei ele lubatud.

Weeste arw, mis wēe täindamifeto tarwis lähed, mää- ratafse iaga aasta jējaminiitri ettepanetu pāle. See arw antafte Soome maa Senatile wēdijetērgema kajutirja läbi teada.

Uue jeadufe järele wēdewad nekrutid täidawad oma wēteeniistufe kohust neis wēdējades, tus pāasjalitult soe- memaalajed teinimad; eja neist wēib aga ta Wene wēe teo- teise ejadese jasta, teo kas Soome maa eht Peterburi wē- ringlennas en. Teeniistufe aeg en 18 aastat, millest teim aastat tegewa teeniistufe aaga en, ülejäänud aeg en taga- warawēs teeniistufe aeg.

Wene riigi alamad, teha neisse wēe- eja- desje ehtwiteridets nimetatatse, tus pāa- asjalitult soememaalajed teinimad, jaa- wad jelleaga Soome riigi alamatete. — Reed, kellel tarwiline haridusemäär, teinimad wabatatlitfuna ai- nult ihe aasta tegewas wēes. — Pāasjalitult en Soome- maa nneft jeadus jarnane kui mujalgi riigis, ainult tegewas wēes teeniistufe aeg en teim aastat, kaga mujal riigis see 4—5 aastat en. Aga arwatatse, et pea üleüldijelt teime aastane teeniistufe aeg mātama pandafse.

— Gijete tuuneb Soome maa meit idjawaēse adu jette tiitl kerjantit, tänawu wēdetafse ainult 500 meest nekrutits, tiina jeni 2000 kās. Aga eēsepidi muutub eli muibugi.

— Üleüldijst Wene maa- ja rahwuswa- helijst teēstufje naitu eht mēlbi Peterburis 1903 a., linna 200 a. teestje mälestufe puhul, toime panna. Kūid en rahaministerium etjastunud, naitu eht 10 aastat edasi lūfata.

Mooswas peetatse augusti-kuul rahwa-teeliõpetajate kongressi.

— Grabu Leo Teistoi terwis en seefter paranen- nud. Terwet haigufe ajal, niipalju kui waluheod mahti andnud, en grabu ajalehti lugunud ning oma täpselewat kirjateē, milles ta teeliste küsimust harutab, edasi teinud. Põale jelle en ta jaanud kirjade pāle wastanud. Jēlāra- nis hūmitama firja jaanud grabu ühelt Jūbia kirjaniitult. Selles teatatud, fuidas hindud juure hūmitufega Teistoi kirjateēpid lugenwat, ning need maal itta rohkem ja rohkem laiali lagunenwat.

Nowo kub. en Zelti alaw maha põdenud. 260 mafa en tuli ära hāwitanud, ta kõge muu warandufe, mis mafaide juures eli.

Kiiewi kubermangus en ihe ku jooftul 141 inimeist ära uppunud; peoled neift eliwad lapfed.

Sartowis eli kāsises petiwadritus fuur tulekahju. Kahju fuurus pool milj. rubl.

Serfonis taheti Wāite-Wene teeli ajaleht „Step“ wālja anda, aga jseimiste asjade minister ei ele lubanud.

Soome „tērahwa-erakond“ pidas minewal nädalil Kiiburijs teesolekut. Wābirākfimise all eli kõge palju ja tähtjaid küsimusi, millest mõned wāga āgedad waid- lusi jähitufiwē. Kii nimelt „agitatifion“ (kūhtufe, āratufe) ahi; jēda teēd jeeuitti eēsepidi kõge boeleaga ja findla plāani järele teimetatada. Aga et jelle juures muibugi fuul tuleb, etjastati jelle jaoft kält erakonna-liitnelt 25 penni (10 t.)

massu võtta. Töerahva pühaks määrati Iga inimiku ehitamine pühapäev.

— Tampere'l peeti meie Jaanipäeva nädalit juuri karofu-koosseiselt. Enne oli pühapäevast teemapäevana karofu-koosseiselt tulin, millel ligi 300 ehmets-
tati olivad. Nüüd õpetust õppimise laete karofu-koosseiselt. Tähtsajand õppimiseand olivad mag. Helenius ja ta abikaasa. — Kellap. algas ühiskondne toodetel ja teotis laupäeva õhtuni. Sellest võetiud ligi 200 teitide laaditult ametitult oja, muud ehmetsitaid oli aga veel palju rohkem. Koosseiselt oli õigusti täielikult ja ilusti terraldatud, ja ta käis mündus. — Juhatawasse teimekennasse waliti enamasti endised liikmed muresti, nimelt Dr. Granfelt õpetuse, liikmeteks prona M. Granfelt, prof. prona M. Riffela, Dr. Ballin, Mag. Helenius ja Järnefelt, kuituud. Surmerinta, koolid. Meiman ja Werko ju. Ehem teoseid en Aa-
ja s. Mehem koosseiselt teatame edespidi. Koosseiselt lõpu oli rahwapiidu, kus Mag. Helenius ta teotis rahwale jüdamliisi teotitust jaitis. — Selle järele oli pühapäewal veel nooreko-jeitide peeti rahwapiidu, kus päale linja taulu veel faks waga fena „elanate piitide“ fujutust näha jaadi — „Meenalaete taul“ ja „Oetelaste hult.“ Wäruht oli teo-
daje poolest waga ilus, Pühajärwe fena faldu murn. Jäigi pidust waga bää mälestus.

Wiburi oli 7. juunil määratu juure tulekahju. Jägi 100 maja põles maha. Tule jüitaja elund wäitene lapo, fex tulega manguinud.

Mündafuguft.

Kohaja kohtu-otfufe andis hiljuti üto Daani kohtus. Keegi noormees oli joobnust püüti teijele nealawa löönud. Et ta feni auno mees elnud, jättis kohtu ta muidu trahwita, aga et wenife wiin mehe pahateise ajanud, siis ei tohi ta nüüd enam wiinatilfa jahu võtta. Oetfuf ta aga jelles, langeb tuueto tuuts wangi. — See en hästi hinge-
teadlikselt põhjendatud. Uuema aja õigufeteadus ei fura enam inimesi nende tegude pärast jüudlafates mõifta, mida ta ilma enefeteadmata teinud nagu neddameisfede. Sellest fefufefofaft nõuadates ei fünni siis ta joeditul mubelda, fex ju oma teed ta nimastufes teeb. Aga en lugu nii, siis fandtu trahwi otfe füll pätöpehufje, fex en fefufife pärast, fefi fex en emeti ifeteades teinud, funa füll teada en, et joomine „wätas meeled meete püüsta.“ Daani kohtu et-
fuf fümme siis eestufuta mufalegi.

Uus Glas en Amerifas ilmunud. Keegi fälne tembutaja, fex end feni Dr. Dewle en õelund elma, ja uju mõjul haigufi parandada füttele wõima, en nühid fuf-
lutanud, et temas prohwet Glas muresti libas en jaanud. Ja mehel en ju mur hult jüngerid, fellega ühes ta „püha Siieni linna“ en rajanud, mis nebedastis faonab. Polit-
fei en aga hakanud nende imetöhetrite tegufid tähele panema, felle fäte oli ju hult haiged, feda nad „uñ läbi ternetö teha“ en püüund, ära en jurnud.

Pifaline tulekahju en übes Pennfiliwania fteetawandufes Amerifas. Sääs läte tuli ju aastal 1859 lahki, ja feni pele feda veel fufotutada jaadud, fefi fteelabu hõõgub aga päale maa all. Nüüd en emeti fex abinõun

leitnud, et põlewa foha ümber fraam kaewatatie, mida põ-
lemata ainega täidetate, nii et emeti tuli enam ebfai ei pääje. Aga fex püüamifetee fteotad weel faks aotat.

Jutud en fäimao, et Wenemaal ja Jaapan Aa-
Afia asjus täietü ühenust tahawad teha, mis järele nad siis bääd fepriust püüma haffatfinaud.

Ungari parlament en fefidue waatu wõtnud, mille järele riigi fuful laetema jäti tuleb ajutata. Wapied jaanud riigi laetumajadekse itteitidelt funi fefitumenda elu-
aotani. Asi weta neid siis mündu munnise haffetega wäse ajutufesie, jaadwad nad wäietititumenda elu-aotani riigi-
majade heele alla ebfai. Nad jaadwad fex riigimajadekse, wäi antafje netawate inimesie fäite kaewatada. Maawata-
mije fufud tulewad nende tegutemade fanda, fufi laewan-
ditud pärit en. En kaewatitund wigrad ja antefitfad, siis jaanud nad riigifetides mafuta fefutje.

Paarweti 25 a. ametifufitummi waatu wal-
mistatife ju Ameerika, funa fex füll alles 1900 a. algul wõib tulla, ja feni wõib weel wäga palju fufitida.

Mittad en inglafed, feda näitab munn fcas fex, et nad üfti Aafamaalt 20 milj. rbl. eest aastas laiste mangua waju eotawad. — Wiha fteeb inglane aastas läbititftu üle 110 naela, fex en faks teed rehtem fufi prantolafed, fefu ferd rehtem fufi fteitafed, neli ferd rehtem fufi Aftria ja Italia elanifud. Wenemaal pele ar-
wufitftu. Emeti fefige juuremad libafefiditufi pele ing-
lafed, waid nende kellepejad amefitafad, felleft ingafis — muidugi läbititftu arwauud — aastas 175 naela liba ptebe paneb.

Suured tulud en Ziimi fufingal — ligi 25 m. rbl. aastas. Seda pele ühaji fufarigi walfifajad. Aga Ziimi riik wõib feda oma fufingale lubada, fefi fääl en riigi wõib, mis mujal miljarditid en, ainult — 0.

Amerika naetefahwad teemad ühte aaja mõ-
lematalt. Nad lafewad nimelt fibulste järele peigame nime ajastafed fäe päale traktida. See tähefo wafefi, fufi fefi paarid itfa ühte fäatfinaud. Aga fagedasti tuleb ju ette, et meil neli, wõis ferdta fibulfi peab. Riisufuft müröraj aga, kel kiewars tähtefid itfa, ei taha wõit füll natfajad tegi.

Kaks abielufjadufi en Medifeni riigi parlamen-
dis Amerika-liberifides ette panud. Oetfufe järele peawad paljude laiste emad abiraha jaama. Fefi fefufje järele peawad wanad pefid, fex üle 30 aasta, iga aasta 10 dollarit mafju mafoma.

Ulitfäid fäetefate Kalifornias nüüd petreleumiga. Et fufieli Amerifas eban, ja fästa rehtem tarwis ei ole, fufi fefu ferdta aastas, siis ei tule fex talis.

Kae fefi laewafapten. Wifififipi fefi fteidak juur aurulaew, mida ühte naetefahwas ju 10 aastat jufatata. Hiljuti läbitfad ta laewal fefinud fäti. Sefitad elinud hirmul, fefi laew ahwardas põlema minna. Aga prona astus laewalaewale, wafitafas rahwafit, wõetis tüüri fäti, ning juhtis fteiduriata ternetö 24 tundi, funi fex õnneliftult New-Yeekani jõudis.

Wõwid en Dar-es-Salaami lähedal Aa-Aftrias ühel nädalil 7 inimeft ära murebuid.

Afrika randtee, mis Kapptinna (Afrika lü-
natippu) Raire linnaga (Afrika põhjarannas Kapptufes)

ühendama peab, en ka ema kohast inglaete suure rikkuse tunnema. See tee käib ema tulude poolest pärastit Zuberi raudteest veel üle, aga kuna viimast ju tebe ka tulu töösma leevetajale, pole selle päale Afrika raudteel kuu aega loetagi, sest see käib hull maad põliste metsade ja tühjade lagendite läbi, kus ei kaubanevõit ega reisijateist veel aastatuhandet järelemaat asja ei või olla. Aga inglased ei küsi sellest, vaid panevad aga sajad miljonid magama „eraste päale“ — tulemiku juuri sihti filmas pidades, mis tervet Ida-Afrika Inglise lipu alla peab ühendama, nii et siina „teine India“ jaak, ja sellele etets nns raudtee muudugi nagu jalgrooka. Kinnetatud plaani teoks tegemiseks ey waja enagi, ka buuriid Inglise alla heita, kes midu sellele ettemõttele riigis teel ees olekfinwad. Kii pühjas kui idunas en sellest teest juured otjad ju walmis, ja jätkataste aga mdelamalt peolt, kuni ferd otjad tofku ulatamad. Kaplinnast käib walmis tee tütt maad Transvaalifst mööda B u t a w a i j o n i, ke en üle 1200 meesta, nüüd en uno jätt, 180 w., walmimas, mis Bulawajjeft põhjapoelt Wenfin ulatab, kes juur jid üle J a m b e j i jõe käib. — Kinnimü fõja ajal inglaete kohta tehtud pilfelaui „Inglismaa en wõaga waene, kuningasagi en tal — n a e n e,“ ei olud ema siis poolest etneagi õige, nüüd ei paofi see enam ka toere poolestigi, sest nüüd pole Inglise kuningas mitte enam naine.

B u u r i j ä d a wenib aga päale, nagu teie, millet — ets ära lõigatud. Kui sellele muud meodu lõppu ei tule, wae-nuwäljal etfnõustut küll teota polegi. Seft awalises wõit-luses buurid ometi enam fufajagi wõitma jutsu, jeto en neid liig wõie, aga inglased ei junda ka ometi ternet Wõna-Afrikat fõjamehi püüajatu täis panna, mida ometi waja oleks, et buuride wastupanekust murda. — Wiimel ajal en inglased küll ühe tähtja trumbi omale jaanud: Wõtnud K e i z i alamifus bulga Buuri mõjumehe wangi, nende seas mitmed fenijsed Franje riigi wafifufumehebed. Ka prefident S t e i j n oli ife jään, kes aga fõhnafirali paffu pääsnud. Tähtfiam waji, kui meeste wangijaamine, oli inglastele, et jään hull buuride tähtfajid firfajid nende näppu jattunud, millest jela-gib, et buuride leod ifta wõitjad küll en — pnuus fõi-akft, ja wafjuhel imitfep pües fowu, pitale piinale ferd lõppu teha. Aga Steijn püüab fõnasti fõdmifimeeti püeti heida ja trõestib jelleaga, et ligemal ajal Euro-pas jetele-dufi tulla, millest buuridele tulu tõnasta. Leotus hää mees, ütles Geeti wanaajena.

Inglased küttawad nüüd „ja seeford tehifst see tõi olla, et tähenbatud aji buuride kohta rufnuwalt olla mõjunud ja nendes alahetmifile mēter küpitatund. Arwatatfe umbes, et Franje riigi 76,000 (walget) elanikuft ju ligi pooleld Inglefife leerides pelgus elamad, 10,000 en wangi, 17,000 elamad fõnnades Inglise alamana, ja ainult 13,000 en wabad; kui palju nendeft fõjariietu fannawad, ei tea, aga palju ei wõi neid olla.

Mureft murtult en küll ka prefident K r ü g e r i abitaaja, kes mullu Inglise wangi jattus, kui mees Euro-paofe tulli, nüüd ära jurnud, aga äja oli temal ifta ka: 67 a. H i i n a i teatataste, et mitmes maakonnas jälle rööwif-jalfajid en näha elnud. Hiina ametnikud ei junda nende wastu midagi teha, jett et Hiina wāgi rööwiletega fõbrus-tab, kelle bulgas palju lahti lastud, hāis fõjariietus jela-

batifi en. Wiimafes wõitluses en arwata 100 fõldatit ja mitu ehmitift langenud.

W a l j a f s .

Si heeli. Emand lipjatas heidab alati mehele ette, et kist, mis nendel on, ainult ja üffi tema toobud on, mehel ei olla midagi. Suhtus nüüd ühel kōi, et emand unest ärkab ja märkab, et teegi fõrwat toas lōitab — unidugi waras. Ja mufkab meest ja kōjeb warast finni wõtma minna. Si mees tee tegemift. Kui naine fufjatas faab, pōõrab mees teifete küfele, rahulifelt fõnades: „Mis see minule puutub — aga minult midagi wõtta pole.“

K u d a neid fõjivad. Kinnelt nii: „Kaalu, kas oled waff midagi mu emale minult rāstfinud?“

Kaalu (fõgeleb): „Si — ei tea mida?“

„Nii neh, ema ütles fõrd, et ta arwab, Sa tahta mulle tosta tulla. Aga tuule, ma ei fõowiks feda, et Sa emale rāstfima haffab, parem tādgi enne mulle, küll ma siis ema juures asjad fõljeks teen.“

Kaalu pnnastab ja — awalab armastuft.

L u g u lõppis fenaasti! Profefor Fāhtfirind jaab ema teast muredwaga kinni ja haffab teha polifefifje firi-ma. Keim fõpleb efit waetu, aga profefori tugew rufifas ei lafe lahti. Saawad nullifa nurgale, pōifab waras pifut fõrwale ja laufub haledal hālel: „Kahju küll, ams profeforiherra, aga fiin pean ma teifelt lahtuma, mu tee lähēb teifale.“

Profefor (fegafelt mõttes): „Wōi nii — noh, pole fiis parata; hāid teed aga, ja tulge teine fõrd jälle mind waatama.“

Tāhemõistatus.

A, a, aa, āmb, bal, bi, bour, du, du, e, gi, il, kud, li, me, mel, mel, men, nāpp, ne, ne, pe, ra, re, ruu, sei, u.

Need fõitid fõnadeks fõatund, algustāhēd ālewalt alla ja lõputāhēd āl āleofe luges, nimetawad üht tähtjat fõnd-muift (minemal aastal) fõstirahwa fõstel. Sõnad en: 1. Maafend Wõna-Amerikas. 2. Wõrgufudaja loomafene rafjufoe. 3. Sõdurifift. 4. Sõdm. 5. Koobufe nāhtus. 6. Linn ja fõgi Jafamaala. 7. Geeti fõuetaja ristinifin. 7. Aafia poofifaar. 9. Wāgi Piltis. 10. Jõgi Prantju-femala. 11. Jārw Wenemaa. 12. Linn Austraalias.

Arwufaland.

1 2 3 4 5 linn Baltimaal.

1 2 3 4 puu.

1 5 3 tōwriift ja wangifoba.

2 3 jern.

5 5 3 ajanāitaja.

Seitepilt nr. 1.

„Suhu jee naene jai, tekket siin marju müüa eli?“ —
Katsugu lugeja teda pildilt üles etšida.

Доставлено цензурой. — Юрьев. 13 июля 1901 г.

Telegrammid.

Peterburis, 12. juul. — Siinmus juur tulekahju oli Gutorjovi faarel. Tõllaidad, milles woi, piigi, elinwi-
jue. jelfio, põlejuwad. Mahju en määratu juur.

Siicwis, 14. juul. — Siinpeet en palju juhturpõ-
dusid üsna häwitatud. Häwitatjad en rebutitirjad ja ije-
fugujed, enne tumbmata usfid. Keed en ehalgu üsna
wäitfjed, faawawad aga pea wõrthoti rittujsõ. „H. 3.“

Watumis, 12. jul. — Kaewandustes Burumi ja To-
wia lähedal, rahwariffas tebas, jündis plahwatuis. Enne-
tus oli juur. Suul elwifirijid en kadunud, inimesi palju
jurnud, palju majasid purustatud. Wätsif teiti rehkest hü-
meeste purustatud liitmeid. Surmte arwu ei ele teada.
„H. A.“

— Watumis plahwatufe täbi en ka palju inimesi haa-
watud ja jurnatud, kes jef ferral kattareisi aga mõõda
minemas elinwad.

Stotholmis, 11. juul. — Amerika petroleumitawal
„Adelaide“ oli plahwatuis. Kaew läts põlema ja 13 in.
faiwad jurnma.

Konstantinopolis, 11. jul. — A. K. Suurwõrjt
Aleksander Mihailowitš waatas jultani palces näitemängu,
ja kais siis linna waatamas. Suurwõrjt siinwetu puhul

en jultani ja Hene Meisri Majesteedi wabel jüdamlitfa
telegrammifid wahetatud.

— Suurwõrjt jõitis „Meestolan“ lahwaga mi-
nema. Talle lasti hurrifufuse ja stawani findufute
peelt tereijt.

— Serbia faadit tõstis jellepärast faabrujt, et Wate-
denias aumwale Serbia fenufufite lätiatud ametifud firjad
firgi piirli ära elinwad wõetud. Firgi minifter waatas, et
tema juba ficiade tagantufimifje faju en aumwad. Kirjade
arawõtmine ella etfims elinud.

Firgi tõõwifid tungifinwad Broufas Grecka fenufufimajale
kallale, et teda paljafas laastada, jätfinwad aga warastatud
aasjad maha, fui fenufufimajait neide tule audma batati, ja
põgenefinwad ära. stenful taekas Bruzfa tubernerie. Grecka
fa faadit, wõrjt Naureferdate, teji Konstantinopolis tar-
wiitfa jammufid.

Londonis, 12. juul. — Tõitufie tengerestif lõnles
Breidelle jelleit, et Tõitufit terecks teba wõib. Tema
arwas, et teemad tõitufis illa ka inimeste fufje battab.

Wantejafas jefelati, et fõit teadufimehed Meisi epetufit
tõitufit teba weel wastu ei ele wõtnud. Teba tõitufit
ella tarwis weel põhjalitult murida. „Post.“

— Amulub, et Wendenis labirätsufimifid rahutepingaj as-
jus Wenna Afritajaga fufil en. Umbes 1000 kuuri ella hil-
juti Arembraafit mõõda löinud. Keude juttudejt ella aru
faada, et fõit buuride jubatajad ema wõlajadega unefiti
lõenna peele edasi tungida. „H. A.“

— Weihawefit teatatufie, et fõälje fadama findufite-
mife tõõd fõisima en fõetud. Maupmehed ja maenamituf
en jellepärast rahutuf, jefi nad ka rawawad, et nende hiljuti
omandatud õigufest mitte fõitult findufit ei ele. „Post.“

Widdelburis, 11. juul. — Wardeni jubatufe all jefewa
buuride laagri kallale tungifinwad inglafjed elwifirje Wew-
fini jubatufel, fuf juures 10 kuuri wangi jattufinwad. Ed-
jafajõuts langes inglafsteie 105 heituf ja 70 püsi.

New-Yorkis, 12. juul. — Üks eja Breekfimi fõllajt
en rehkesti wajunud. Edritime üle fõlla en fõelatud, mis
wõga rasketi tegegnie tehta mõjud, jefi et jid aumufene
ühendufete New-Yorki ja Breekfimi wabel en. „Post.“

Washingtonis, 11. juul. — Amerika Pefingis faa-
dit Meckfift telegraweerit, Miina fahjutaju mafufimife plaan
ella nüüd lõpufufufitult wastu wõetud. Wõlja antawate
obligatufienie fõjufimie algab 1902. aastajaga ja lõpeb 1940.
Arwatufje, et Miinama iga aasta 23 milj. maffat, mis
kapitali ka fõjad ära fõjad. „Post.“

Pefingis, 14. juul. — Miina fõlafatu fõjufimife as-
jus en nüüd fõliffe wabel täiefti fõttu lõptud. — Miina
teifer en awalitu fõjufirjajaga teatanud, et ta jõlle pea Pe-
tingi ajub. „H. 3.“

Wõstufatjad toimetajad A. Brant ja A. Jürgeufein

Wõlajandja A. Jürgeufein.

Tõrkitud A. Birhani juures Pärnus.

Wiljandi Eesti Põllumeeste Seltsi

peeti peatajale Wiljandis, seltsi ruumides

8., 9. ja 10. septembril 1901.

põllu- ja käsitöö näitus.

Näitajate teedawad teemad ja asjad palutakse kõige hiljemalt 20. augustiks W. G. P. Z. esitajatele ehk näituse toimetajana liitmetele teatada. Näituse eestawa ja teatamise lehed laadetakse järeleajatele majutaja kätte.

Näituse toimefond.

1896
1898
1901

Sindi kalewi wabrik selts
enne
Wohmann ja poeg
Sintis. Pärnu ligial.

Tootinnad

talu kangaste pealt
lühikese musta, wäsimine ja
pressimine ühtekokku 14 top arina pealt
lühikene ja pressimine ühtekokku
7 top arina pealt
Scherimine üksi 2 top arina pealt
Üksme need kangad on seal tehtud,
millel tinaplopp „riigikulli“ ja
pealkirjaga „Sindi kalewiwabrik“
kuljes on.

Wäsimise lehed, peale wabriku
Pärnu ühel kinnisel Summi poosis ja
Toris kaupmeh A. Tofferi poosis.

Saad rukki ja bu

85 kop. puud, muna leri wõni, ä 1 punda leri

Karl Glabe, Pärnus.

Teatan oma annetatud tutawatele, et minu juures kõigisugused wõimawari

puutöödsid

saada en, ja laan ta tellimisi wasta wõtma, niisama kui enne.

Tõlkajapreimeister

J. Punsare.

Pärnus, Hemmitu uul.

P. Mlug'i kruntplatsid

Üleidel Ameerika maa, en müüa. Järele hinda „Sinda“ teinutusen.

Witmeingani ferti

seepi

seeritab edawalt, puud 2 rbl. 80 kop. vöale, Pärnu keetawabrik

G. Germain & Co.

Mia alewis, Mästä mullitaa nr. 7.

Tellimisi wõetakse ta illantajas bra 2 wõllingi juure wasta.

Praga linna trükit ja en minu juurest saada, ühtlasi ta lünga wõisi, õpetliku siuga, ühineaw juu

„Maailma kohtumõistmine.“

Kirjutanud Franz Reizen, eestistanud H. Peet. 480 lehek, hind 80 kop.

Jutu kirjauit teeb meid wägewa mate eluwaenlastega tutawate. Ta näitab, kui meelitasdes ja kõigest hiljsest wägematist nad inimete lähenewad, ued ühest wõltsitafelt teie wiles, ja juub meie tähelepanemist liis maailma tehtumõistjate päle, kes liibitse jüma- ringi ja kibetiste teeltega jüma wõit- lejate liie baalastamatalt jummaetmisi annawad, lüma et tehtumõistjate enesest wõd-mat kui annu eluwaenlaste, kui ta nende all wõitlajate inimete tund- miste lehta eiets.

Maailma tehtumõistmiste all ei- wad ühted, nii hästi meeste kui naes- terabawad, jäsewad ehtimisi oma eesmar- gile tiadlats ja ei läe wot- etjuete, teistennaati wõitlajate lüma et nen- de läbi inimete mardustate läbi ehtid ehtida ega ega wõita.

Jutu en wäga pöetliit, keega raamatu wõimatus wananemata. Zeda tõendawad ta ehtid, mis mit- mes Geostefi ajalehes tema ale juu en ilmunud.

Jõllemmajate hästliit wõimant.

Kõige annatmaga

J. Reimann.

sp. kinnatamisel.

G. Böh m. uunmaaker,

Pärnus, Wene kiriku wasta, seeritab oma juurt ladu seina-, äratuse- ja taskufellaadid, uuri- fettiisid, wõimeid, kompaseid jne. Nõutamis seeritawad en Sal- fetti ja Wõreli wabriku uure Kei- shatelli, Smedeljiist nii ta G. Böh- mi nimega määritud uure.

Saad, tugawad, tammised weini- ja piirituse

wandid

25 tuni 36 ja 53 range juure, ja ta wõitjemat, en müüa

J. B. Spechti

juure, Pärnus.

G. Paju raamatukauplus

Pärnus, Küütsli nultitsas nr. 49, tütarlaste gümnaasiumi wastu.

Maja müüa

kilel, Weerimeeste nultital (Alaasua
pee juurest alla pöörata), nr. 19.

Soos Zillaots.

Rampa teha wõib igal ajal teha.

000000V00000

Poernumid wäljaüürida,

Erakel, Mäli terti ees. Maana
tehakse jätamata.

M. Mahto.

000000V00000

Hastalaada ajal

muu ema taewast alandatud
hindadega:

Suure-ülikondade riiet,

uudist ja weemilist, rätikuid,
uudist, weemilist ja liinid, sär-
gid, troad, liipid, manikad,
manishetid, wiltkubarad, alu-
peju wihast, weemilist ja weemil-
ist, wooditekid, wihmawarjud
jne, jne, jne.

Wanemuksa

Friedr. Ottenjenn.

Pärnus, Küütsli nultital.

„Linda“ tellimisi

II peole aasta päale wõetakse igatades wastu. Ena jilamaalset kibiit tinnu
pidades, tahab „Linda“ edespidi ilka taleneda, et Weeti peretendadele aund
dpetuse andjate, jündjate lduu pakkujate ja tarwistite teatuste too-
jate ella.

„Linda“ teeb päale praeguiste pitemate juttude lõpetamise jalle kure-
tawaid juttuid, ta algupäralisi kirjateid teadusest, majapidamisest, loo-
telaewatamisest jne. Weentelwal peole aastat teeb „Linda“ määran-
huitawaid piltide mõddalainud aastafasta rahwaste riiete moo-
dudest, mis tähtsaj tuft kutuura-ajaleest en, mis peitepiltid, mis Weeti
kirjanduses pubas undis en, ta weel muud piltid kirjeldustega. „Linda“
hind peole aasta päale en: peetiga 1 rbl. 60 kop., peetiga 1 rbl. 25 kop.,
„Linda“ en ta weel aasta algusest laadit laada, teewe aastafast 3 rbl. pe-
etiga, 2 rbl. 50 kop. ilma peetiga. Mahajummatid alla mola wõib jeeu-
terral ta peimartides laata. Wehet ejanemist teetes

„Linda“ toimetus.

Rehepeksu-masinaid ja Göpelwärgid

Saksamaa kuulsamast ja paremast wabrikust Badenia, Weinheimi linnas
müüb

Arthur Puskil, Pärnus.